

Hallituksen esitys eduskunnalle merityötä koskevan vuoden 2006 yleissopimuksen ohjeistoon vuonna 2014 tehtyjen muutosten hyväksymiseksi sekä laeiksi ohjeiston muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja merityösopimuslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi merityötä koskevan Kansainvälisen työjärjestön vuoden 2006 yleissopimuksen ohjeistoon vuonna 2014 tehtyjen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset sekä lain niiden voimaansaattamisesta. Mainittujen muutosten toimeenpanemiseksi merityösopimuslakiin ehdotetaan lisättäviksi säännökset, jotka velvoittavat työnantajaa ottamaan ja pitämään voimassa vakuutuksen tai muun rahavakuuden työntekijöiden kotimatka- oikeuksien ja sairastuneen tai loukkaantuneen työntekijän taloudellisen aseman turvaamiseksi. Ehdotetut lisäykset täydentävät jo lakiin sisältyviä työnantajan velvoitteita maksaa työntekijän kotimatkakustannuksia ja sairauskuluja.

Merityösopimuslakiin ehdotetaan lisättäviksi samalla myös vuokratyödirektiivin täytäntöönpanemiseksi tarvittavat säännökset.

Lakiin ehdotetaan uutta säännöstä vuokratyöntekijöiden työehtojen määräytymisestä niissä tilanteissa, joissa ei ole olemassa käyttäjäyritystä sitovaa työehtosopimusta. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi käyttäjäyritykselle velvollisuus tiedottaa vuokratyöntekijöille käyttäjäyrityksessä avoimena olevista työpaikoista samalla tavoin kuin niistä tiedotetaan käyttäjäyrityksen omille työntekijöille. Merityösopimuslakiin ehdotetaan lisättäväksi myös säännös käyttäjäyrityksen velvollisuudesta tarjota vuokratyöntekijöille mahdollisuus käyttää sellaisia muita kuin työsuhte- eduiksi katsottavia palveluja ja järjestelyjä, joita yritys tarjoaa omille työntekijöilleen, jollei erilainen kohtelu ole perusteltua objektiivisista syistä.

Merityötä koskevan vuoden 2006 yleissopimuksen ohjeiston vuoden 2014 muutokset tulevat kansainvälisesti voimaan 18 päivänä tammikuuta 2017. Laki yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaan saattamisesta tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. Tarkoitus on, että mainittu laki ja merityösopimuslakiin ehdotetut muutokset tulevat voimaan samanaikaisesti yleissopimuksen ohjeiston muutosten kansainväli- sen voimaantulon kanssa.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 JOHDANTO.....	3
1.1 ILO:n merityöyleissopimus.....	3
1.2 Vuokratyödirektiivi.....	4
2 NYKYTILA.....	5
2.1 Merityösopimuslaki.....	5
Työntekijän kotimatka-oikeudet ja sairastuneen tai loukkaantuneen työntekijän taloudellinen turva.....	5
Vuokratyötä koskeva sääntely.....	5
2.2 Merityöyleissopimuksen ohjeistoon tehdyt muutokset.....	6
Kotimatkaa koskevan säännön muutos.....	6
Laiivanvarustajan vastuuta koskeva säännön muutos.....	7
2.3 Nykytilan arviointi.....	7
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	8
3.1 Vuoden 2006 merityösopimuksen ohjeiston vuoden 2014 muutokset.....	8
3.2 Vuokratyö.....	8
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	9
5 ASIAN VALMISTELU.....	10
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	11
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT.....	11
1.1 Laki merityötä koskevan vuoden 2006 yleissopimuksen ohjeistoon vuonna 2014 tehtyjen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta..	11
1.2 Merityösopimuslaki.....	11
2 luku Työnantajan velvollisuudet.....	11
13 luku Erinäiset säännökset.....	13
2 VOIMAANTULO.....	15
3 EDUSKUNNAN SUOSTUMUKSEN TARPEELLISUUS JA KÄSITTELYJÄRJESTYS.....	15
LAKIEHDOTUKSET.....	17
1. Laki merityötä koskevan vuoden 2006 yleissopimuksen ohjeistoon vuonna 2014 tehtyjen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta..	17
2. Laki merityösopimuslain 2 ja 13 luvun muuttamisesta.....	17
LIITE.....	21
RINNAKKAISTEKSTI.....	21
2. Laki merityösopimuslain 2 ja 13 luvun muuttamisesta.....	21
LIITE.....	25
SOPIMUSTEKSTI.....	25

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

1.1 ILO:n erityyöyleissopimus

Merityötä koskeva vuoden 2006 yleissopimus, jäljempänä *erityyöyleissopimus*, hyväksyttiin erityyökonferenssissa 23 päivänä helmikuuta 2006. Yleissopimuksella uudistettiin 37 Kansainvälisen työjärjestön (ILO) aiempaa yleissopimusta. ILO:n erityyöyleissopimuksen tarkoituksena on vahvistaa koko merenkulkualan kattavat, yksinkertaiset, selkeät ja johdonmukaiset kansainväliset vähimmäisnormit. Yleissopimus koskee muun muassa merialan työsuhteen ehtoja, majoitusta ja virkistysmahdollisuuksia, ruokaa ja ruokahuoltoa, terveyden suojelua ja sosiaaliturvaa sekä yleissopimuksen noudattamisen valvontaa ja täytäntöönpanoa.

Merityöyleissopimuksen säännössä 2.5 määritellään yksityiskohtaisesti, millaisissa tilanteissa työntekijällä on oikeus maksuttomaan kotimatkaan sekä kustannukset, jotka työnantajan tulee maksaa. Lisäksi erityyöyleissopimuksessa on määräys siitä, että jokaisen jäsenvaltion tulee edellyttää sen lipun alla purjehtivilta aluksilta vakuutta, joka varmistaa työntekijöiden kotimatka-oikeuksien toteutumisen. Säännössä ei kuitenkaan ennen vuoden 2014 työkonferenssissa hyväksyttyä lisäystä määritelty tarkemmin vakuudelle asetettavia vaatimuksia.

Säännön 4.2 määräykset koskevat laivanvarustajan vastuuta sairastuneen merenkulkijan hoidosta ja siitä syntyvistä kustannuksista sekä asuin- ja elinkustannuksista. Lisäksi laivanvarustaja vastaa eräissä tilanteissa merenkulkijan hautauskustannuksista. Määräysten tarkoituksena on varmistaa, että merenkulkijat ovat turvattuja työstä johtuvan sairauden, tapaturman tai kuoleman varalta.

Kotimatkaa koskevan säännön 2.5 ja varustamon vastuuta koskevan säännön 4.2 määräykset on pantu Suomessa kansallisesti täytäntöön erityyösopimuslain (756/2011) säännöksillä.

Vuoden 2014 kansainvälisessä työkonferenssissa hyväksyttiin kolmikantaisen erityyökomitean valmistelemat muutokset erityyöyleissopimuksen ohjeistoon. Muutokset koskevat laivanvarustajan vastuuseen liittyviä vakuusvaatimuksia miehistön hylkäämisen (kotimatkaa koskeva sääntö 2.5) ja työntekijöiden kuoleman tai pitkäaikaisen työkyvyttömyyden varalta (varustamon vastuuta koskeva sääntö 4.2). Muutokset kohdistuvat sekä ohjeiston oikeudellisesti sitovaan osaan että suositusosaan.

Merityöyleissopimuksen XV artiklan mukaisesti ohjeiston muutokset tulevat kansainvälisesti voimaan 18 päivänä tammikuuta 2017. Sopimuksen XV artiklan 8 kohdan mukaan sopimuksen ohjeistoon hyväksytty muutos ei kuitenkaan tule automaattisesti voimaan sellaisen valtion osalta, joka ilmoittaa määräajassa pääjohtajalle, että muutos sitoo sitä vasta sen jälkeen, kun se on tehnyt erikseen ilmoituksen muutoksen hyväksymisestä.

Koska ohjeiston muutos koskee Suomessa lainsäädännön alaa, Suomi on ilmoittanut ILO:n pääjohtajalle, että muutos tulee Suomen osalta voimaan vasta, kun se on tehnyt erikseen pääjohtajalle ilmoituksen muutoksen hyväksymisestä.

Tavoitteena on, että tarvittavat lainsäädännön muutokset saataisiin Suomessa voimaan, kun ohjeiston muutokset tulevat kansainvälisesti voimaan. Näin ollen Suomi voisi ilmoittaa ILO:n pääjohtajalle niiden hyväksymisestä ja voimaansaattamisesta ennen tuota ajankohtaa ja muu-

tokset tulisivat tällä tavoin Suomen osalta voimaan samaan aikaan muiden merityöyleissopimuksen ratifioineiden maiden kanssa.

1.2 Vuokratyödirektiivi

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/104/EY vuokratyöstä, jäljempänä *vuokratyödirektiivi*, annettiin marraskuussa 2008. Direktiivin tarkoituksena on huolehtia vuokratyöntekijöiden suojelusta ja parantaa vuokratyön laatua. Direktiivissä työvoiman vuokrausyritykset tunnustetaan työnantajiksi ja vuokratyöntekijöitä edellytetään kohdeltavan yhdenvertaisesti käyttäjäyrityksen omien työntekijöiden kanssa. Yhdenvertaisen kohtelun periaatteesta säädetään tarkemmin 5 artiklassa.

Direktiiviä sovelletaan työntekijöihin, joilla on työsopimus tai työsuhde työvoiman vuokrausyrityksen kanssa ja jotka on asetettu käyttäjäyrityksen palvelukseen työskentelemään tilapäisesti käyttäjäyrityksen valvonnassa ja johdolla. Direktiiviä sovelletaan sekä julkisen että yksityisen sektorin yrityksiin, jotka ovat työvoiman vuokrausyrityksiä tai käyttäjäyrityksiä ja harjoittavat taloudellista toimintaa riippumatta siitä, tavoitellaanko toiminnalla voittoa vai ei. Jäsenvaltiot voivat sulkea direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle vuokratyösopimukset tai -työsuhteet, jotka on tehty julkisesti järjestetyn tai julkisista varoista toteutetun erityisen ammatillisen koulutus- tai uudelleen koulutusohjelman taikka työllistymistä edistävän ohjelman puitteissa. Suomi ei ole tällaisia poissulkemisia tehnyt. Myös henkilöstövuokrausyritysten palveluksessa olevat merenkulkijat kuuluvat direktiivin soveltamisalaan.

Direktiivin 3 artiklassa on määritelty käsitteet työntekijä, työvoiman vuokrausyritys, käyttäjäyritys, toimeksianto ja keskeiset työehdot. Direktiivin 4 artiklan mukaan vuokratyön käyttöön liittyvät rajoitukset tai kiellot voivat perustua vain yleisen edun mukaisiin syihin. Artiklaan sisältyvän tarkasteluelvoitteen johdosta Suomi on toimittanut vuonna 2011 komissiolle ilmoituksen lainsäädäntöön, työehtosopimuksiin ja kansalliseen käytäntöön sisältyvistä vuokratyövoiman käyttöön liittyvistä kielloista ja rajoituksista.

Direktiivin 6 artiklassa säädetään työnantajan velvollisuudesta tiedottaa vapaista työpaikoista vuokratyöntekijöille, kiellosta periä maksuja vuokratyöntekijöiltä toimeksiantojen järjestämisestä sekä vuokratyöntekijöiden oikeudesta hyödyntää käyttäjäyrityksen palveluja tai yhteisiä järjestelyjä samoin ehdoin kuin käyttäjäyrityksen omat työntekijät, jollei erilainen kohtelu ole perusteltua objektiivisista syistä. Artiklan mukaan jäsenvaltioiden on kansallisten perinteidensä ja käytäntöjensä mukaisesti toteutettava asianmukaisia toimenpiteitä tai edistettävä työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua parantaakseen vuokratyöntekijöiden koulutusmahdollisuuksia, lastenhoitojärjestelyjen saatavuutta työvoiman vuokrausyrityksissä myös toimeksiantojen välisenä aikana heidän urakehityksensä ja työllistävyyden edistämiseksi ja parantaakseen vuokratyöntekijöiden mahdollisuuksia hakeutua käyttäjäyrityksen omille työntekijöille tarjoamaan koulutukseen.

Direktiivin 7 artikla velvoittaa ottamaan huomioon työvoiman vuokrausyrityksen palveluksessa olevat vuokratyöntekijät, kun lasketaan työntekijöitä edustavien elinten perustamiskynnykseksi asetettuja henkilöstömääriä. Vuokratyöntekijät voidaan laskea joko henkilöstövuokrausyrityksen tai käyttäjäyrityksen työntekijöiksi. Direktiivin 8 artiklan mukaan käyttäjäyrityksen on myös toimitettava asianmukaiset tiedot vuokratyöntekijöiden käytöstä yrityksessä työntekijöitä edustaville elimille.

Direktiivin artiklat 9—11 sisältävät tavanomaiset loppusäännökset vähimmäisvaatimuksista, seuraamuksista ja täytäntöönpanosta.

2 Nykytila

2.1 Merityösopimuslaki

Työntekijän kotimatka-oukeudet ja sairastuneen tai loukkaantuneen työntekijän taloudellinen turva

Merityöyleissopimuksen kotimatkaa koskevan säännön 2.5 ja varustamon vastuuta koskevan säännön määräykset on pantu täytäntöön merityösopimuslain säännöksillä. Merityösopimuslain 2 luvun 10—13 §:ssä ovat sairausajan palkkaa, sitä vastaavaa korvausta, sairastuneen tai loukkaantuneen työntekijän hoitoa sekä sairaanhoidon kustannuksia koskevat säännökset. Lain 3 luvussa ovat puolestaan säännökset työnantajan velvollisuudesta maksaa ja järjestää työntekijöiden kotimatkat alukselta kotiin. Merityösopimuslain mukaiset työntekijän vapaat kotimatka-oukeudet ovat laajemmat kuin mitä merityöyleissopimus edellyttää.

Merimiesten työsuhteesta johtuvien saatavien maksaminen on turvattu kahdella eri järjestelmällä. Työntekijällä voi olla oikeus saada maksu saatavistaan alukseen kohdistuvan meripanttioikeuden nojalla tai palkkaturvajärjestelmän kautta.

Meripanttioikeudesta säädetään merilaissa (674/1994). Lain 3 luvun 2 §:n nojalla työntekijän työsuhteesta johtuvalla saatavalla on meripanttioikeus alukseen. Meripanttioikeus alukseen lakkaa vuoden kuluttua saatavan syntymisestä, jollei alus sitä ennen ole joutunut huutokauppaan johtaneen takavarikon tai ulosmittauksen kohteeksi.

Saadakseen maksun työsuhteesta johtuville saatavilleen meripanttioikeuden nojalla työntekijän on valvottava etujaan aluksen realisoinnissa. Aluksen myynti ulosottokaaren (705/2007) mukaisessa järjestyksessä ei tapahdu nopeasti eikä mitään takeita täysimääräisestä maksun saamisesta ole. Käytännössä työntekijä on jo joutunut maksamaan kustannuksia, jotka työnantajan merityöyleissopimuksen ja merityösopimuslain säännösten nojalla olisi kuulunut maksaa.

Suomalaisilla aluksilla työskentelevien työntekijöiden työsuhteesta johtuvien saatavien turvaamisesta säädetään merimiesten palkkaturvallaisissa (1108/2000). Palkkaturva on lailla järjestetty menettely, jossa valtio turvaa työntekijän työsuhteesta johtuvien saatavien maksamisen työnantajan konkurssin tai muun maksukyvyttömyyden varalta. Työntekijällä on oikeus saada työsuhteesta johtuvat saatavansa maksetuksi valtion varoista palkkaturvana, jos työnantaja ei maksukyvyttömyytensä vuoksi pysty niitä maksamaan.

Palkkaturvaa maksaessaan valtiolle syntyy työnantajaa kohtaan takautumisoikeus, jonka nojalla se perii maksetut palkkaturvamäärät takaisin korkoineen. Se osa palkkaturvamenoista, jota ei saada perittyä työnantajilta tai näiden konkurssipesiltä, laskutetaan vuosittain työttömyysvakuutusrahastolta. Tähän tarvittavat varat kerätään työnantajilta työttömyysvakuutusmaksuina. Palkkaturvana maksetaan saatavat, jotka perustuvat työsuhteeseen ja jotka työnantaja olisi ollut velvollinen työntekijälleen maksamaan. Valtion velvollisuutta maksaa palkkaturvaa on kuitenkin rajoitettu määräaikoja ja väärinkäytösten estämistä koskevilla säännöksillä.

Ennen kuin työntekijän saatava voidaan maksaa palkkaturvana, on työnantajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Työnantajalla on mahdollisuus kiistää saatavan oikeellisuus, minkä seurauksena työntekijä joutuu nostamaan kanteen tuomioistuimessa työnantajaansa vastaan. Asioiden käsittely tuomioistuimissa ei kuitenkaan tapahdu kovin joutuisasti eikä ole halpaa.

Vuokratyötä koskeva sääntely

Merityösopimuslaissa on muutamia erityisesti vuokratyötä koskevia säännöksiä. Pääsääntöisesti vuokratyöhön sovelletaan samoja säännöksiä kuin muihin työsuhteisiin.

Merityösopimuslain 1 luvun 5 §:ssä on erityissäännös koeajasta sen varalta, kun aikaisemmin vuokratyöntekijänä samoja tai samankaltaisia tehtäviä yrityksessä hoitanut työntekijä palkataan suoraan käyttäjäyrityksen palvelukseen. Lain 2 luvun 8 §:ssä puolestaan säädetään, miten määräytyy vuokratyöntekijän tekemään työhön sovellettava työehtosopimus. Säännöksessä on omaksuttu niin sanottu käyttäjäyrityksperiaate, jonka mukaan vuokratyöntekijän työhön sovelletaan samaa työehtosopimusta kuin käyttäjäyrityksen omiin työntekijöihinkin. Sääntely vastaa vuokratyödirektiivin 5 artiklaa.

2.2 Merityöyleissopimuksen ohjeistoon tehdyt muutokset

Vuoden 2014 Kansainvälisessä työkonferenssissa hyväksyttiin kolmikantaisen merialan erityiskomitean valmistelemat muutokset merityöyleissopimuksen ohjeistoon. Muutokset koskivat laivanvarustajan vastuuseen liittyviä vakuusvaatimuksia miehistön hylkäämisen (kotimatkaa koskeva sääntö 2.5) ja työntekijöiden kuoleman tai pitkäaikaisen työkyvyttömyyden varalta (varustamon vastuuta koskeva sääntö 4.2). Muutokset kohdistuivat sekä ohjeiston oikeudellisesti sitovaan osaan että suositusosaan.

Kotimatkaa koskevan säännön muutos

Vuonna 2014 hyväksyttiin kotimatkaa koskevaan sääntöön 2.5 lisäys, jossa määritellään vakuudesta korvattavat kustannukset ja yksilöidään tilanteet, joissa vakuuteen voidaan turvautua. Lisäyksen mukaan merenkulkijalla pitää olla käytössään nopea ja tehokas rahavakuusjärjestelmä hylkäämistilanteiden varalta. Lisäksi säännössä kuvataan tilanteet, joissa on kysymys merenkulkijan hylkäämisestä.

Hylkäämisestä on kysymys, jos varustamo vastoin merityöyleissopimuksen määräyksiä tai merenkulkijan sopimusta ei maksa merenkulkijan kotimatkaa, jättää merenkulkijan ilman tarvittavaa ylläpitoa tai muutoin yksipuolisesti katkaisee siteensä merenkulkijaan. Siteiden yksipuolisesta katkaisemisesta on kysymys myös silloin, kun varustamo laiminlyö merenkulkijan palkkojen maksamisen vähintään kahdelta kuukaudesta.

Jäsenvaltion tehtävänä on varmistua siitä, että jokaisella sen lipun alla purjehtivalla aluksella on voimassa oleva taloudellinen turvajärjestelmä tämän normin edellyttämien velvoitteiden täyttämiseksi. Turvajärjestelmä voi olla sosiaaliturvajärjestelmä, vakuutus, kansallinen rahasto tai muu vastaava järjestelmä. Turvajärjestelmän toteuttamistapa on jäsenvaltion päätettävissä asianomaisia työntekijöitä ja työnantajia edustavien järjestöjen kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen.

Rahavakuusjärjestelmästä on myönnettävä apua viipymättä asianomaisen merenkulkijan esittäjästä tai hänen puolestaan esitetystä pyynnöstä. Vakuusjärjestelmästä on pystyttävä kattamaan merenkulkijan palkkasaatavat ja muut työsuhteeseen perustuvat saatavat enintään neljän kuukauden ajalta. Lisäksi vakuuden on katettava kaikki merenkulkijalle aiheutuneet kohtuulliset kustannukset, mukaan luettuna kotimatkakustannukset. Vakuusjärjestelmästä annettavan avun tulee käsittää myös merenkulkijan perustarpeet, kuten riittävä ruoka, tarvittaessa vaateetus, majoitus, juomavesivarastot, aluksella selviämisen edellyttämä polttoaine, tarvittava sairaanhoito ja muut kohtuulliset kustannukset, jotka ovat seurausta hylkäämisestä.

Todistus vakuuden olemassaolosta on pidettävä aluksella nähtävillä. Todistuksen tietosisältö on määritelty merityöyleissopimuksen liitteessä A2-I. Todistus on oltava englanniksi tai siihen on liitettävä englanninkielinen käännös.

Merenkulkijoille on ilmoitettava ennalta, jos laivanvarustajan rahavakuus aiotaan peruuttaa tai irtisanoa, ja on ilmoitettava välittömästi, jos sitä ei aiota uusita. Lisäksi vakuuden tarjoajan on ilmoitettava lippuvaltiolle, jos laivanvarustajan rahavakuus aiotaan peruuttaa, peruutetaan tai irtisanoaan tai sitä ei uusita.

Kunkin jäsenvaltion on edellytettävä, että sen lipun alla purjehtivat alukset toimittavat rahavakuudesta näyttöä vakuuden tarjoajan myöntämin asiakirjoin. Asiakirjanäyttö on asetettava esille näkyvään paikkaan merenkulkijoiden asuintiloissa. Jos rahavakuuden tarjoajia on useampia, aluksella on oltava kunkin vakuudentarjoajan toimittama asiakirja.

Laivanvarustajan vastuuta koskeva säännön muutos

Merenkulkijoiden sopimusperusteisten vaatimusten turvaamiseksi sääntöön 4.2 lisättiin vuoden 2014 työkonferenssissa uusia määräyksiä. Näiden määräysten mukaan aluksella tulee olla rahavakuusjärjestelmä, joka turvaa merenkulkijoiden sairauden, tapaturman, työkyvyttömyyden tai kuoleman johdosta maksettavien korvausten suorittamisen. Rahavakuusjärjestelmän on katettava korvaukset täysimääräisesti ja maksettava ne viivytyksettä eikä merenkulkijaa saa painostaa hyväksymään pienempää maksua kuin mihin hän on sopimuksen mukaan oikeutettu.

Sopimusperusteisella vaatimuksella tarkoitetaan kaikkia vaatimuksia, jotka liittyvät sairauteen, tapaturmaan tai kuolemantapaukseen sinä aikana, kun merenkulkija työskentelee merenkulkijoiden työsopimuksen mukaisesti, tai jotka johtuvat työskentelystä tällaisen sopimuksen mukaisesti.

Merenkulkijoille on ilmoitettava ennalta, jos laivanvarustajan rahavakuus aiotaan peruuttaa tai irtisanoa, ja on ilmoitettava välittömästi, jos sitä ei aiota uusita. Lisäksi vakuuden tarjoajan on ilmoitettava lippuvaltiolle, jos laivanvarustajan rahavakuus aiotaan peruuttaa, peruutetaan tai irtisanoaan tai sitä ei uusita.

Kunkin jäsenvaltion on vaadittava, että sen lipun alla purjehtivat alukset toimittavat rahavakuudesta näyttöä vakuuden tarjoajan myöntämin asiakirjoin. Asiakirjanäyttö on asetettava esille näkyvään paikkaan merenkulkijoiden asuintiloissa ja se on oltava työntekijöiden nähtävillä myös englanniksi. Jos rahavakuuden tarjoajia on useampia, aluksella on oltava kunkin vakuudentarjoajan toimittama asiakirja.

2.3 Nykytilan arviointi

Voimassa olevan merityösopimuslain säännökset velvoittavat työnantajaa maksamaan työntekijän matkat kotoa alukselle ja alukselta. Lisäksi työnantaja on merityösopimuslain säännösten nojalla velvollinen huolehtimaan sairastuneen tai loukkaantuneen työntekijän hoidosta ja korvaamaan siitä aiheutuvia kustannuksia. Merityösopimuslaissa ei sen sijaan ole säännöksiä sen varalta, ettei työnantaja maksuvaikeuksiensa takia tai muusta syystä hoida mainittuja velvoitteitaan. Tältä osin työntekijän taloudellista asemaa turvataan toisaalta merimiesten palkkaturvalain säännöksillä ja toisaalta merilakiin perustuvalla meripanttioikeudella. Käytännössä työntekijä on jo joutunut työnantajan puolesta maksamaan kotimatka- ja sairaanhoitokustannuksia ennen niiden korvaamista palkkaturvana. Kumpikaan näistä turvamekanismeista ei turvaa työntekijän asemaa sillä tavoin kuin ILO:n merityöyleissopimuksen ohjeiston vuoden 2014 muutokset edellyttävät.

ILO ylläpitää kansainvälistä rekisteriä, johon on jo ainakin vuodesta 2004 lukien listattu tiedot alusten ja merenkulkijoiden hylkäämisestä. Rekisteriin ei ole merkitty yhtään suomalaista taupausta.

Merityösopimuslaissa ei ole säännöksiä käyttäjäyrityksen velvollisuudesta tiedottaa vuokratyöntekijöille yrityksessä avoimna olevista tehtävistä. Tiedonantovelvoitteet avoimna olevista työpaikoista koskevat nimenomaan käyttäjäyrityksen omia työntekijöitä. Siten vuokratyödirektiivin 6 artiklan 1 kohdassa olevan velvoitteen toteuttaminen edellyttää, että merityösopimuslakiin lisätään säännös käyttäjäyrityksen velvollisuudesta tiedottaa vuokratyöntekijöille yrityksessä avoimna olevista tehtävistä.

Merityösopimuslaissa ei ole säännöksiä siitä, että vuokratyöntekijöillä olisi oikeus käyttää käyttäjäyrityksen yhteisiä palveluja ja järjestelyjä kuten ruokala- ja kuljetuspalveluita siten kuin vuokratyödirektiivin 6 artiklan 4 kohdassa edellytetään. Kyse on muista kuin työsuhde-eduiksi katsottavista palveluista. Kyse on lähinnä oikeudesta päästä tiettyihin tiloihin tai saada tiettyjä palveluita, jotka ovat joko kaikkien työntekijöiden käytettävissä tai tiettyä työtä tekevien työntekijöiden käytettävissä. Vuokratyöntekijällä tulee vuokratyödirektiivin mukaan olla oikeus tällaisten palvelujen käyttämiseen samoin ehdoin kuin käyttäjäyrityksen omalla työntekijällä, jollei erilainen kohtelu ole perusteltua objektiivisista syistä. Käyttäjäyrityksen on noudatettava syrjintäsääntelyä ja tasapuolisen kohtelun vaatimusta myös vuokratyöntekijöihin. Syrjintäsääntelyllä on merkitystä arvioitaessa vuokratyödirektiivin 6 artiklan 4 kohdan velvoitteiden toteuttamista.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Vuoden 2006 merityösopimuksen ohjeiston vuoden 2014 muutokset

Esityksen tavoitteena on, että Suomi voisi saattaa lainsäädäntönsä vastaamaan ILO:n merityöyleissopimuksen ohjeiston vuoden 2014 muutoksia ja että Suomi voisi ilmoittaa ILOlle, että muutokset tulevat Suomen osalta voimaan samaan aikaan kuin muidenkin merityöyleissopimuksen ratifioineiden maiden kanssa. Yleissopimuksen ohjeistoon tehdyt muutoksen ehdotetaan hyväksyttäväksi ja niiden lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset saatettavaksi voimaan lailla. Lisäksi merityösopimuslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lakiin lisätään ohjeiston muutoksen edellyttämät säännökset työnantajan velvollisuudesta ottaa ja pitää voimassa vakuutus tai muu rahavakuus työntekijöiden kotimatka-oikeuksien turvaamiseksi ja sairastuneen tai loukkaantuneen työntekijän taloudellisen aseman turvaamiseksi. Velvollisuus koskisi aluksia silloin, kun ne liikennöivät Suomen aluevesirajojen ulkopuolella.

3.2 Vuokratyö

Vuokratyötä koskevien ehdotusten tarkoituksena on toteuttaa kansallisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston vuokratyödirektiivissä asetetut vaatimukset myös merityössä.

Direktiivin kansallinen toteuttaminen edellyttää vähäisiä muutoksia merityösopimuslakiin. Käyttäjäyritykselle ehdotetaan säädettäväksi uusi velvollisuus tiedottaa vapautuvista työpaikoista vuokratyöntekijöille samoin menettelyin kuin sen omille työntekijöille tiedotetaan. Tavoitteena on edistää vuokratyöntekijöiden työllistymismahdollisuuksia käyttäjäyrityksissä.

Merityösopimuslakiin ehdotetaan lisättäväksi myös ohjaava säännös käyttäjäyrityksen velvollisuudesta tarjota vuokratyöntekijöille mahdollisuutta käyttää käyttäjäyrityksen omille työntekijöille tarjoamia muita kuin työsuhde-eduiksi katsottavia palveluja ja järjestelyjä, kuten ruokalapalveluja ja kuljetusjärjestelyjä, jollei erilainen kohtelu ole perusteltua objektiivisista syistä.

tä. Tarkoituksena on edistää vuokratyöntekijöiden yhdenvertaista kohtelua suhteessa käyttäjäyrityksen työntekijöihin.

4 Esityksen vaikutukset

Esityksellä toteutettavat muutokset johtuvat vuokratyön osalta Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden toteuttamisesta ja muilta osin tarpeesta päivittää lainsäädäntö vastaamaan Suomea sitovan ILO:n erityyöyleissopimuksen ohjeiston muutoksia.

Esityksellä ei ole vaikutuksia viranomaisten toimintaan. Työsuojeluviranomaiset valvovat erityyöyleissopimuksen noudattamista. Selvitys vakuutuksen tai muun rahavakuuden olemassaolosta on erityyösertifikaatin myöntämisen edellytys.

Vaatus vakuutuksesta tai rahavakuudesta on luonteeltaan kansainvälinen. Jo ennen ILO:n erityyöyleissopimuksen ohjeiston vuoden 2014 muutoksia varustamo on voinut ottaa vapaaehtoisen vastuuvakuutuksen (P&I -vakuutus), joka kattaa muun muassa varustamon työsopimukseen perustuvan vastuun henkilövahingosta, sairaudesta ja kuolemantapauksesta sekä erityyöyleissopimuksen mukaiset miehistön matkakustannukset. Vakuutus ei ole kattanut miehistön jäsenten maksamattomia palkkoja.

Jos varustamo on laiminlyönyt erityyöyleissopimuksen mukaiset velvollisuutensa maksaa miehistön kotimatkoista syntyneet kulut tai yleissopimuksessa määritellyt korvaukset miehistön jäsenen kuoleman tai pitkäaikaisen työkyvyttömyyden johdosta, voidaan vakuutuskorvaus maksaa poikkeuksellisesti suoraan miehistön jäsenelle tai eräissä tilanteissa tämän oikeudenomistajille.

Vuoden 2017 tammikuussa kansainvälisesti voimaan tulevat erityyöyleissopimuksen ohjeiston muutokset edellyttävät, että tarjolla on myös vakuutuksia tai muita vakuusjärjestelyitä, joista korvataan erityyöyleissopimuksen edellyttämien matkakulujen ja sairastumiseen liittyvien kustannusten lisäksi myös työntekijöiden maksamattomia palkkoja yleissopimuksen edellyttämässä laajuudessa. Esimerkiksi laivanomistajan P&I -vakuutuksen vakuutusehtoja ollaan laajentamassa siten, että vakuutus kattaisi työntekijöiden maksamattomia palkkoja. Lisäksi markkinoilla on jo kansainvälisten vakuutusyhtiöiden tarjoamia muita vakuutuksia, joiden ilmoitetaan täyttävän erityyöyleissopimuksen vaatimukset.

Vakuutuksesta tai muusta rahavakuudesta aiheutuu varustamoille kustannuksia. Niiden määrä on vaikea arvioida, koska hinta määräytyy riskiperusteisesti ja siihen vaikuttavat monet tekijät aina aluksen aikaisemmasta onnettomuushistoriasta, alustyyppistä ja iästä lähtien. Toisaalta Suomen lipun alla purjehtivien alusten osalta onnettomuusriski on pieni. Myöskään tilanteita, joita varten erityyöyleissopimusta vuonna 2014 muutettiin, ei suomalaisten alusten osalta ole ilmennyt.

Vuokratyötä koskevilla muutoksilla ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Vuokratyön käyttö merenkulussa on vähäistä.

Käyttäjäyrityksen valitsema tiedottamistapa vapautuvista työpaikoista soveltuu lähtökohtaisesti myös vuokratyöntekijöille tiedottamisessa. Siten uusi velvoite ei lisää käyttäjäyrityksen kustannuksia. Vähäisiä kustannuksia ja hallinnollista lisätyötä voi aiheutua tilanteissa, joissa yrityksen nykyinen tiedottamistapa ei käytännössä turvaa vuokratyöntekijälle tiedonsaantia vapautuvista työpaikoista.

Käyttäjäyrityksen velvollisuus tarjota yhteisiä palveluja ja järjestelyjä myös vuokratyöntekijöilleen ja velvoite antaa tieto käyttäjäyrityksen soveltamasta sitovasta ja yleisesti sovellettavasta käytännöstä eivät aiheuttane käyttäjäyrityksille lisäkustannuksia. Velvollisuuden täyttäminen ei edellytä käyttäjäyritykseltä erityisiä järjestelyitä, koska kyse on palveluista ja järjestelyistä, jotka ovat aluksella jo käyttäjäyrityksen omien työntekijöiden käytössä. Lisäksi vuokratyöntekijöitä käytetään merenkulussa vähän.

5 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä toimivassa merimiesasiain neuvottelukunnassa, jossa ovat edustettuina työ- ja elinkeinoministeriön lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö sekä merenkulkualan työmarkkinajärjestöt. Hallituksen esitystä on käsitelty työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä toimivassa Suomen ILO -neuvottelukunnassa.

Esityksestä on myös pyydetty lausuntoja merimiesasiain neuvottelukunnassa edustettuina olevilta järjestöiltä ja ministeriöiltä, vakuutusyhtiö Alandialta sekä Finanssialan Keskusliitolta. Hallituksen esityksen valmistelua varten on pyydetty lausunnot Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry:ltä, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:ltä, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry:ltä ja Akava ry:ltä sekä Ahvenanmaan maakuntahallitukselta.

Lausunnoissa esitetyt huomiot on otettu jatkovalmistelussa huomioon.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

1.1 Laki merityötä koskevan vuoden 2006 yleissopimuksen ohjeistoon vuonna 2014 tehtyjen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

1 §. Pykälä sisältäisi säännöksen siitä, että merityötä koskevan vuoden 2006 yleissopimuksen ohjeiston vuoden 2014 muutosten lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §. Pykälän mukaan yleissopimuksen ohjeiston muutokset tulevat voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

1.2 Merityösopimuslaki

2 luku Työnantajan velvollisuudet

5 §. *Vapautuvista työpaikoista tiedottaminen.* Pykälää ehdotetaan täydennettäväksi siten, että siinä säädettäisiin käyttäjäyrityksen velvollisuudesta ilmoittaa myös vuokratyöntekijöilleen yrityksessä vapautuvista työpaikoista samoin menettelyin kuin yrityksessä menetellään vapautuvista työpaikoista sen omille työntekijöille tiedottamisessa. Siten käyttäjäyrityksen vuokratyöntekijät saatettaisiin samaan asemaan suoraan käyttäjäyrityksen palveluksessa olevien määräaikaisten ja osa-aikaisten työntekijöiden kanssa.

Säännöksellä on tarkoitus panna täytäntöön vuokratyödirektiivin 6 artiklan 1 kohta. Tarkoituksena on edistää vuokratyöntekijöiden työllistymistä käyttäjäyrityksessä. Ehdotettu muutos vastaa sisällöltään vuokratyödirektiivin tavoitteita.

Käyttäjäyrityksen valitsema tiedottamistapa soveltuu lähtökohtaisesti myös vuokratyöntekijöille tiedottamiseen. Käyttäjäyrityksen on huolehdittava työvoiman vuokraustilanteissa siitä, että yrityksen valitsema tiedottamistapa on sellainen, että myös vuokratyöntekijät voivat käytännössä saada tiedon vapautuvista työpaikoista.

8 §. *Vuokrattujen työntekijöiden työsuhteissa sovellettava työehtosopimus.* Pykälän 1 momentin mukaan vuokratyöntekijän työsuhteessa sovelletaan käyttäjäyritystä sitovaa työehtosopimusta tai jos sellaista ei ole, niin yleissitovaa työehtosopimusta. Nyt pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin vuokrattujen työntekijöiden työehtojen määräytymisestä tilanteessa, jossa ei ole käyttäjäyritystä velvoittavaa työehtosopimusta. Vuokratyödirektiivin toimeenpano edellyttää, että tällaisissa tilanteissa on noudatettava direktiivin yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, josta säädetään vuokratyödirektiivin 5 artiklan 1 kohdassa. Vuokratyöntekijän keskeisten työsuhteen ehtojen on tällöinkin vastattava käyttäjäyrityksen omien työntekijöiden työsuhteen ehtoja.

Vuokratyödirektiivin 3 artiklan 1 f kohdan mukaan keskeisillä työehdoilla tarkoitetaan laeissa, asetuksissa, hallinnollisissa määräyksissä, työehtosopimuksissa ja/tai muissa käyttäjäyrityksessä voimassa olevissa sitovissa ja yleisissä säännöksissä säädetyjä työehtoja, jotka liittyvät työaikaan, ylitöihin, taukoihin, lepoaikoihin, yötyöhön, lomiin ja yleisiin vapaapäiviin ja palkkaan.

Vuokratyödirektiivissä ei ole määritelty palkan käsitettä. Toisaalta se on määritelty Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 157 artiklassa ja myös unionin tuomioistuin on oikeuskäytännössään määritellyt, mistä palkka muodostuu. Omaksuttu palkan käsite on laaja. Sen mukaan palkkaan voi kuulua peruspalkan lisäksi erilaisia lisiä, kuten ilta-, vuoro- ja olosuhdelisiä. Palkan käsitteeseen kuuluvat myös ylityökorvaukset, ikälisät ja bonuspalkka. Merityösopimuslain säännökset työstä maksettavasta vastikkeesta ovat riittävät vuokratyödirektiivin täytäntöönpanon kannalta. Käytännössä vuokratyöntekijän palkka määräytyy työhön sovellettavan työehtosopimuksen perusteella.

Jos vuokratyöhön ei sovelleta mitään pykälän 1 momentissa tarkoitettua työehtosopimusta, vuokratyöhön olisi sovellettava käyttäjäyritystä sitovaa muuta normistoa. Vuokratyödirektiivissä tarkoitettuja käyttäjäyritystä sitovia ja yleisesti sovellettavia sääntöjä voivat olla esimerkiksi yritystä sitovat yrityskohtaiset palkkausjärjestelmät tai myös yrityksessä yleisesti sovellettava vakiintunut käytäntö. Oleellista on se, että kyse on käyttäjäyritystä sitovasta ja myös yleisesti sovellettavasta järjestelmästä.

Ruotsinkielisen lain 2 luvun 8 §:n 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi kielellinen täsmennys säännöksen asiasisältöä kuitenkin muuttamatta.

8 a §. *Vuokratun työntekijän oikeus käyttäjäyrityksen palveluihin ja järjestelyihin.* Lain 2 lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 8 a §, jossa säädettäisiin käyttäjäyrityksen velvollisuudesta tarjota vuokratyöntekijöille mahdollisuutta käyttää palveluja ja yhteisiä tiloja samoin ehdoin kuin käyttäjäyrityksen omilla työntekijöillä on. Tällaista velvollisuutta ei kuitenkaan olisi, jos vuokratyöntekijöiden ja käyttäjäyrityksen omien työntekijöiden erilainen kohtelu olisi perusteltavissa objektiivisilla syillä.

Vuokratyödirektiivin 6 artiklan 4 kohdassa mainitaan esimerkkeinä tällaisista palveluista erityisesti ruokalapalvelut sekä lastenhoito- ja kuljetusjärjestelyt, jotka tulisi antaa myös vuokratyöntekijöille samoin ehdoin kuin suoraan käyttäjäyrityksen palveluksessa oleville työntekijöille. Kyse voi olla myös muista palveluista tai järjestelyistä, koska direktiivin 6 artiklan 4 kohdassa mainitut palvelut ja järjestelyt ovat esimerkinomaisia.

Merenkulussa nuo direktiivissä mainitut palvelut ja järjestelyt eivät käytännössä ole merkityksellisiä. Tämä johtuu pitkälti työn luonteesta ja sekä siitä, että laivaväen työ- ja asuinympäristöstä sekä ruokahuollosta aluksella annetun lain (395/2012) mukaan aluksella työskentelevillä on työjakson aikana oikeus maksuttomaan ruokailuun. Myös suomalaisilla aluksilla työskentelevien työntekijöiden oikeudesta matkustaa kotoaan alukselle ja alukselta kotiin työnantajan kustannuksella on säädetty merityösopimuslain 3 luvussa. Toisaalta aluksilla työskenteleville työntekijöille voi olla tarjolla monenlaisia muita kuin direktiivissä nimenomaisesti mainittuja palveluja ja järjestelyjä esimerkiksi aluksella vietettävää vapaa-aikaa varten.

Edellä mainituista syistä ei ole tarkoituksenmukaista yksilöidä palveluja ja järjestelyjä, joita käyttäjäyrityksen järjestämisvelvollisuus koskisi. Työsuhde-eduiksi katsottavat palvelut ja järjestelyt eivät kuuluisi järjestämisvelvollisuuden piiriin. Säännöksessä tarkoitettu järjestämisvelvollisuus ei myöskään käsittäisi esimerkiksi käyttäjäyrityksen tarjoamaa työterveyshuoltoa, koska työterveyshuollon järjestämisvelvoite kuuluu vuokratyöntekijän omalle työnantajalle, työvoiman vuokrausyritykselle.

Säännöksen tarkoituksena on edistää vuokratyöntekijöiden yhdenvertaista kohtelua nimenomaan työpaikalla käytössä olevien yhteisten tilojen ja järjestelyjen suhteen ja siten edistää työpaikan sosiaalisia suhteita käyttäjäyrityksen omien ja vuokratyöntekijöiden välillä.

Säännöksessä mainituilla järjestelyillä ja palveluilla tarkoitettaisiin käyttäjäyrityksen työntekijöilleen tarjoamia, lähinnä pysyvämpiä tai pidempiaikaisia järjestelyjä tai etuja, joita työntekijöillä on mahdollisuus halutessaan käyttää yrityksen yleisesti soveltaman käytännön ja periaatteiden mukaisesti. Mahdollisuus käyttää työpaikan harrastetiloja tai vastaavia järjestelyjä on tyypillinen tällainen säännöksessä tarkoitettu etuus tai järjestely. Mahdollisuus saunomiseen, uima-altaan tai kuntosalin käyttöön olisivat säännöksessä tarkoitettuja etuja ja järjestelyjä, joihin vuokratyöntekijöillä tulisi olla samanlainen pääsy kuin muilla aluksella työtä tekevilla työntekijöillä on.

13 luku Erinäiset säännökset

13 a §. *Kotimatka- ja sairaustuneen tai loukkaantuneen työntekijän taloudellisen aseman turvaaminen.* Pykälä on uusi, ja siinä säädettäisiin työnantajan velvollisuudesta ottaa ja pitää voimassa vakuutus tai muu rahavakuus säädettyjen kotimatka- ja sairaustuneen tai loukkaantuneen työntekijän taloudellisen aseman turvaamiseksi. Pykälän 1 momentissa yksilöitäisiin tilanteet ja kustannukset, joita varten vakuutus tai muu rahavakuus pitäisi järjestää. Velvollisuus koskisi kaikkia aluksia silloin, kun ne liikennöivät Suomen aluevesirajojen ulkopuolella. Merkitystä ei siis olisi sillä, että alus pääsääntöisesti liikennöi kotimaanliikenteessä.

Vakuutus tai muu rahavakuus olisi olemassa vain merityöyleissopimuksen kotimatkoja koskevassa säännössä 2.5 ja varustamon vastuuta koskevassa säännössä 4.2 määriteltyjen tilanteiden varalta. Näissä tilanteissa on kyse siitä, että työnantaja ei huolehdi merityöyleissopimuksen tai työsopimuksen mukaisista työntekijöiden kotimatkoja koskevista velvoitteistaan eikä maksa työntekijän kotimatkoja tai jättää tämän ilman tarvittavaa ylläpitoa ja tukea taikka yksipuolisesti katkaisee siteensä työntekijään.

Vakuutuksen tai muun rahavakuuden tulisi kattaa työntekijöiden kotimatkakustannukset lain 3 luvun 2 §:ssä säädettyssä laajuudessa. Turvattaviin kotimatkakustannuksiin kuuluisivat myös matkan aikainen sairaanhoito sekä ylläpito. Lisäksi vakuutuksen tai muun rahavakuuden tulisi olla riittävä kattamaan työntekijöiden maksamattomat palkat enintään neljältä kuukaudelta.

Merityösopimuslain 2 luvun 10—13 §:ssä säädetään työnantajan velvollisuudesta maksaa sairausajan palkkaa, sairausajan palkkaa vastaavaa korvausta työsuhteen päättyessä, velvollisuudesta huolehtia sairaustuneen työntekijän hoidosta sekä vastata sairaudesta aiheutuvista kustannuksista. Työnantajalla olevan vakuutuksen tai muun rahavakuuden tulisi kattaa myös nämä työnantajan maksettavaksi kuuluvat kustannukset silloin, kun työntekijä on sairastunut tai loukkaantunut aluksella työskentelyn aikana. Jos loukkaantuminen tai sairastuminen tapahtuu työntekijän tasoittumisvapaan tai esimerkiksi vuosiloman aikana, työnantaja olisi vastuussa sairaustuneen työntekijän hoidosta ja kustannuksista lain 2 luvun 10—13 §:ssä säädettyin tavoin, mutta vakuutuksen tai muun rahavakuuden ei tarvitsisi näitä kustannuksia kattaa.

Merityösopimuslain 13 luvun 12 §:n 3 momentin perusteella työnantajalla on velvollisuus maksaa ulkomaanliikenteessä työskennelleen työntekijän hautaamisesta aiheutuvat välittömät kustannukset, jos työntekijä kuollessaan olisi ollut oikeutettu työnantajan maksamaan 2 luvun 13 §:n mukaiseen sairaanhoitoon. Työnantajan vakuutuksesta tai muusta rahavakuudesta hautauskustannuksia korvattaisiin tätä rajoitetummin. Työntekijän omaisilla olisi oikeus saada korvausta hautauskustannuksista vain, jos työntekijä kuolee aluksella työskentelyn aikana.

Pykälän 2 momentin mukaan työntekijällä olisi oikeus saada maksu suoraan vakuutuksesta tai muusta rahavakuudesta. Työntekijä voisi kääntyä suoraan vakuutuksen myöntäjän tai muun rahavakuuden tarjoajan puoleen vaatimuksensa esittämistä varten. Muun muassa tästä syystä

työnantajan olisi pidettävä todistus vakuutuksesta tai muusta rahavakuudesta työntekijöiden nähtävillä aluksella. Tätä koskeva säännös olisi ehdotuksen mukaan lain 13 luvun 15 §:ssä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin vakuutuksen tai muun rahavakuuden voimassaolon päätymisestä kesken vakuutus- tai voimassaolokauden. Vakuutus tai muu rahavakuus voisi sopimuksen voimassaoloaikana lakata olemasta voimassa aikaisintaan 30 päivän kuluttua siitä päivästä, jona kirjallinen ilmoitus voimassaolon lakkaamisesta on tullut työsuojeluviranomaiselle.

15 §. Nähtävänäpito. Lain 13 luvun 15 §:ssä säädetään työpaikalla työntekijöiden nähtävänä pidettävistä asiakirjoista. Nyt pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka velvoittaisi pitämään nähtävänä myös todistuksen kotimatka- ja sairastuneen tai loukkaantuneen työntekijän taloudellisen aseman turvaamiseksi otetun vakuutuksen tai muun rahavakuuden voimassaolosta. Vastaava velvollisuus asiakirjan pitamisestä nähtävänä olisi myös varustamolla 17 §:n 2 momentin ja laivanisännällä 17 a §:n 2 momentin mukaisesta vakuutuksesta tai muusta rahavakuudesta.

Todistuksen asiasisältö määräytyisi merityöyleissopimuksen liitteiden A5-I ja A4-I mukaisesti. Todistuksista olisi siis käytävä ilmi laivanvarustajan ja aluksen nimi, aluksen rekisteröintisatama, radiokutsutunnus ja IMO-tunnistenumero sekä rahavakuuden tarjoajan nimi ja osoite, merenkulkijan vaatimusten käsittelystä vastaavan henkilön tai tahon yhteystiedot ja vakuuden voimassaoloaika. Lisäksi todistuksessa pitäisi olla vakuuden tarjoajan vakuutus siitä, että vakuus täyttää merityöyleissopimuksen vaatimukset.

17 §. Vastuu työnantajan velvollisuuksista eräissä tapauksissa. Pykälän 1 momentissa asetetaan varustamo työntekijän työnantajan ohella vastuuseen lain 3 luvussa säädetyistä vapaista kotimatkoista ja työntekijän alukselle jääneen omaisuuden hoidosta 12 §:n 3 momentissa säädetyin mukaisesti. Edelleen varustamo vastaa työnantajan lisäksi työntekijän sairaanhoidosta ja hautauksesta siten kuin lain 2 luvun 12 ja 13 §:ssä sekä 13 luvun 12 §:ssä säädetään.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka velvoittaisi varustamon ottamaan ja pitämään voimassa vakuutuksen tai muun rahavakuuden maksuvelvollisuuksiensa täyttämiseksi siten kuin 13 luvun 13 a §:ssä säädetään. Varustamon vastuu olisi kuitenkin suppeampi kuin mainitussa pykälässä työnantajalle asetettava velvollisuus sen johdosta, ettei varustamolla ole palkanmaksuvelvollisuutta toisen työnantajan palveluksessa oleville työntekijöille.

Velvollisuus vakuutuksen ottamiseen tai muun rahavakuuden järjestämiseen olisi myös suppeampi kuin mitä on pykälän 1 momentin mukainen varustamon vastuu. Varustamolla ei olisi ehdotuksen mukaan velvollisuutta ottaa vakuutusta tai järjestää rahavakuutta työntekijän alukselle jäänyttä omaisuutta varten.

Varustamon vakuuttamisvelvollisuus tai muun rahavakuuden järjestämisvelvollisuus käsittäisi siis merityösopimuslain 13 luvun 13 a §:ssä säädettäväksi ehdotetuin tavoin 3 luvun 2 §:n mukaiset työsuhteen päättyessä tehtävät kotimatkat sekä 2 luvun 12 ja 13 §:ään perustuvat sairaanhoitokustannukset, jos sairastuminen tai loukkaantuminen tapahtuu aluksella työskentelyn aikana. Sen sijaan varustamon vakuuttamisvelvollisuus tai muun rahavakuuden asettamisvelvollisuus ei ulottuisi merityösopimuslain 2 luvun 10 ja 11 §:n mukaiseen sairausajan palkkaan ja sitä vastaavaan työsuhteen päättyessä maksettavaan korvaukseen. Vakuuden järjestämisvelvollisuus ei koskisi myöskään työsuhteen kestäessä tehtäviä lain 3 luvun 1 §:ssä säädettyjä matkoja.

HE 167/2016 vp

Varustamon velvollisuus ottaa vakuutus tai järjestää muu rahavakuus hautauskustannusten maksamisen turvaamiseksi olisi rajoitetumpi kuin mikä on varustamon vastuu korvata tällaisia kustannuksia pykälän 1 momentin nojalla. Vastuu rajoittuisi samoin kuin työntekijän oman työnantajan kohdalla vain tilanteisiin, joissa työntekijä menehtyy aluksella työskentelyn aikana.

Työntekijän oikeudesta hakea korvausta suoraan vakuutuksen tai muun rahavakuuden antajalta samoin kuin näiden järjestelyjen voimassaoloon liittyvistä asioista on voimassa, mitä säädetään 13 a §:ssä. Vastaavasti velvollisuus olisi olemassa vain siltä osin kuin alus liikennöi Suomen ulkopuolella.

17 a §. *Laivanisännän vastuu aluksella ilman työsopimusta työskentelevistä.* Pykälän 1 momentin mukaan laivanisäntä vastaa muun muassa aluksella ilman työsopimusta työskentelevän henkilön työntöön päätyessä tehtävistä kotimatkoista syntyvistä kustannuksista sekä sairastuneen henkilön hoidosta aluksella. Aluksella annettava sairaanhoito käsittää lääkärin määräämän hoidon siihen liittyvine matkoineen, lääkkeet ja ylläpidon. Tarvittaessa sairastunut tai loukkaantunut on toimitettava hoidettavaksi maihin.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös laivanisännän velvollisuudesta ottaa ja pitää voimassa vakuutus tai muu rahavakuus 1 momentin mukaisten matka- ja hoitokustannusten maksamisen vakuudeksi siten kuin 13 a §:ssä säädetään. Viimeksi mainitussa pykälässä säädettävien velvollisuus ottaa vakuutus tai järjestää muu rahavakuus olisi olemassa silloin, kun alus liikennöi Suomen ulkopuolella. Mitä 13 a §:ssä säädettäisiin oikeudesta esittää vaatimukset suoraan vakuutuksen tai muun rahavakuuden antajalle sekä järjestelyjen voimassaoloon liittyvistä asioista soveltuisivat myös tässä pykälässä säädettyihin vakuusjärjestelyihin.

2 Voimaantulo

Merityötä koskevan vuoden 2006 yleissopimuksen ohjeiston vuoden 2014 muutokset tulevat kansainvälisesti voimaan 18 päivänä tammikuuta 2017. Laki yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaan saattamisesta tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. Tarkoitus on, että mainittu laki ja merityösopimuslakiin ehdotetut muutokset tulevat voimaan samanaikaisesti yleissopimuksen ohjeiston muutosten kansainvälisen voimaantulon kanssa.

3 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Eduskunnan perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan perustuslaissa tarkoitettu eduskunnan hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lain alaan kuuluvat kansainvälisen velvoitteen määräykset.

Perustuslakivaliokunta on katsonut, että kansainvälisen sopimuksen määräys on luettava lainsäädännön alaan kuuluvaksi, jos määräys koskee jonkun perustuslaissa turvatun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla taikka jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on olemassa lain säännöksiä tai siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Merityöyleissopimuksen ohjeiston kotimatkaa koskevat säännön 2.5 määräykset on Suomessa pantu täytäntöön merityösopimuslain 3 luvun 2 §:n säännöksillä. Varustamon vastuuta koskevat ohjeiston säännön 4.2 määrää-

HE 167/2016 vp

ykset on pantu täytäntöön samaisen lain 2 luvun 10 ja 13 §:n säännöksillä sekä 13 luvun 12 ja 17 a §:n säännöksillä.

Kansainvälisen velvoitteen määräys kuuluu näiden perusteiden mukaan lainsäädännön alaan riippumatta siitä, onko määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 11/2000 vp, PeVL 12/2000 vp ja PeVL 45/2000 vp).

Merityöyleissopimuksen sääntöjen 2.5 (kotimatka) ja 4.2 (laivanvarustajan vastuu) määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan, koska niistä on säännökset merityösopimuslaissa. Nyt ehdotettavat merityösopimuslain muutokset kuuluvat Suomen toimivaltaan. Niistä ei ole säädetty EU:ssa eivätkä ne kuulu myöskään Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Merityöyleissopimuksen sitovien ohjeiden muutokset eivät sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Näin ollen muutokset voidaan hallituksen käsityksen mukaan hyväksyä äänten enemmistöllä ja ehdotus laiksi sen voimaansaattamisesta sekä eräiden aiempien yleissopimusten voimaansaattamisesta voidaan hyväksyä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään, että

eduskunta hyväksyisi merityötä koskevan vuoden 2006 yleissopimuksen ohjeistoon vuonna 2014 tehdyt muutokset

Edellä esitetyn perusteella ja koska merityötä koskevan vuoden 2006 yleissopimuksen ohjeiston vuoden 2014 muutokset sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä, annetaan samalla eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

merityötä koskevan vuoden 2006 yleissopimuksen ohjeistoon vuonna 2014 tehtyjen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään

1 §

Merityötä koskevan vuoden 2006 yleissopimuksen ohjeistoon Genevessä 11 päivänä kesäkuuta 2014 tehtyjen lainsäädännön alaan kuuluvien muutosten määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

2.

Laki

merityösopimuslain 2 ja 13 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merityösopimuslain (756/2011) 2 luvun 5 ja 8 §, 13 luvun 15, 17 ja 17 a §, sellaisena kuin niistä on 13 luvun 17 a § laissa 139/2012 sekä
lisätään 2 lukuun uusi 8 a § ja 13 lukuun uusi 13 a § seuraavasti:

2 luku

Työnantajan velvollisuudet

5 §

Vapautuvista työpaikoista tiedottaminen

Työnantajan on ilmoitettava vapautuvista työpaikoistaan yleisesti yrityksessä tai työpaikalla omaksutun käytännön mukaisesti varmistaakseen, että myös osa-aikaisilla ja määräaikaisilla työntekijöillä on samat mahdollisuudet hakeutua näihin työpaikkoihin kuin vakituisilla ja ko-

HE 167/2016 vp

koaikaisilla työntekijöillä. Käyttäjärityksen on vastaavia menettelyjä noudattaen ilmoitettava vapautuvista työpaikoistaan myös vuokraamilleen työntekijöille.

8 §

Vuokrattujen työntekijöiden työsuhteissa sovellettava työehtosopimus

Jos työnantaja on vuokrannut työntekijänsä käyttäjärityksen työhön, vuokratun työntekijän työsuhteessa on sovellettava vähintään käyttäjäritystä sitovan 6 §:n 3 momentissa tarkoitettua tai yleissitovan työehtosopimuksen määräyksiä.

Jos vuokratun työntekijän työsuhteessa ei sovelleta 1 momentissa tarkoitettua työehtosopimusta, vuokratun työntekijän palkkaa, työaikaa ja vuosilomia koskevien ehtojen on oltava vähintään käyttäjäritystä sitovien ja siellä yleisesti sovellettavien sopimusten tai käytäntöjen mukaiset.

8 a §

Vuokratun työntekijän oikeus käyttäjärityksen palveluihin ja järjestelyihin

Vuokratulla työntekijällä on oikeus käyttäjärityksen työntekijöilleen tarjoamiin palveluihin ja yhteisiin järjestelyihin samoin ehdoin kuin käyttäjärityksen työntekijöillä, jollei erilainen kohtelu ole perusteltua puolueettomista syistä. Käyttäjäritys ei kuitenkaan ole velvollinen taloudellisesti tukemaan vuokratun työntekijän palvelujen ja järjestelyjen käyttöä.

13 luku

Erinäiset säännökset

13 a §

Kotimatka-oikeuksien ja sairastuneen tai loukkaantuneen työntekijän taloudellisen aseman turvaaminen

Aluksen liikennöidessä Suomen aluevesirajojen ulkopuolella työnantajan on otettava ja pidettävä voimassa vakuutus tai asetettava muu rahavakuus työntekijöiden kotimatka-oikeuksien ja sairastuneiden tai loukkaantuneiden työntekijöiden taloudellisen aseman turvaamiseksi Kansainvälisen työjärjestön merityötä koskevan yleissopimuksen (SopS 52/2013), jäljempänä *merityöyleissopimus*, ohjeiston säännöissä 2.5 ja 4.2 tarkoitetuissa tilanteissa. Vakuutuksen tai muun rahavakuuden tulee kattaa:

- 1) työntekijöiden 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettua kotimatka-aikaa aiheuttavat matkakustannukset ylläpitöineen ja matkan aikainen sairaanhoito;
- 2) työntekijöiden työsuhteesta johtuvat saatavat enintään neljän kuukauden ajalta;
- 3) 2 luvun 10—13 §:n perusteella työnantajan maksettaviksi kuuluvat palkat, kustannukset ja korvaukset, jos työntekijä sairastuu tai loukkaantuu aluksella työskentelyn aikana; sekä
- 4) 13 luvun 12 §:n 3 momentin perusteella työnantajan maksettavaksi kuuluvat hautauskustannukset, kun työntekijä kuolee aluksella työskentelyn aikana.

Työntekijällä on oikeus saada maksu suoraan vakuutuksesta tai muusta rahavakuudesta.

HE 167/2016 vp

Vakuutus tai muu rahavakuus saa lakata olemasta voimassa aikaisintaan 30 päivän kuluttua siitä päivästä, jona kirjallinen ilmoitus voimassaolon lakkaamisesta on tullut työsuojeluviranomaiselle.

15 §

Nähtävänäpito

Työnantajan on pidettävä tämä laki ja 2 luvun 6 §:ssä tarkoitettu yleissitova työehtosopimus työntekijöiden vapaasti saatavilla aluksella.

Aluksella on pidettävä voimassa oleva merityöyleissopimuksen mukainen merityösertifikaatti, merityöehtojen noudattamista koskeva ilmoitus ja merityötä koskevan yleissopimuksen liitteiden A2-I ja A4-I mukainen todistus 13 a §:n, 17 §:n 2 momentin ja 17 a §:n 2 momentin mukaisesta vakuutuksesta tai muusta rahavakuudesta työntekijöiden nähtävinä.

Ulkomaanliikenteessä toimivissa aluksissa asiakirjojen on oltava nähtävillä myös englanninkielisinä.

17 §

Vastuu työnantajan velvollisuuksista eräissä tapauksissa

Vaikka työntekijä on työsuhteessa muuhun työnantajaan kuin varustamoon, varustamo on työnantajan lisäksi vastuussa työntekijän vapaista kotimatkoista, työntekijän alukselle jääneestä omaisuudesta ja työntekijän sairaanhoidosta ja hautaamisesta.

Varustamon on otettava ja pidettävä voimassa vakuutus tai asetettava muu rahavakuus 1 momentissa tarkoitettujen työntekijöiden 13 a §:ssä tarkoitettujen kotimatkakustannusten ja hoito- ja hautauskustannusten maksamisen turvaamiseksi.

17 a §

Laivanisännän vastuu aluksella ilman työsopimusta työskentelevistä

Jos aluksella tehdään työtä, joka ei perustu työsopimukseen, laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain (1687/2009) 2 §:n 9 kohdassa tarkoitettu laivanisäntä vastaa siitä, että aluksella työtä tekevän kanssa tehdään kirjallinen sopimus, josta käyvät ilmi vastaavat asiat kuin tämän lain 1 luvun 3 §:n 2 momentin mukaan työsopimuksesta on käytävä ilmi. Laivanisäntä vastaa myös siitä, että työtä aluksella ilman työsopimusta tekevään sovelletaan, mitä 1 luvun 3 §:n 3—5 momentissa, 2 luvun 12 §:ssä, 3 luvun 2 ja 3 §:ssä sekä 13 luvun 16 §:ssä säädetään.

Laivanisännän on otettava ja pidettävä voimassa vakuutus tai asetettava muu rahavakuus 1 momentissa tarkoitettujen työntekijöiden 13 a §:ssä tarkoitettujen kotimatka- ja hoitokustannusten maksamisen turvaamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____ .

HE 167/2016 vp

Helsingissä 29 päivänä syyskuuta 2016

Pääministeri

Juha Sipilä

Oikeus- ja työministeri Jari Lindström

2.

Laki

merityösopimuslain 2 ja 13 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merityösopimuslain (756/2011) 2 luvun 5 ja 8 §, 13 luvun 15, 17 ja 17 a §, sellai-
sena kuin niistä on 13 luvun 17 a § laissa 139/2012 sekä
lisätään 2 lukuun uusi 8 a § ja 13 lukuun uusi 13 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Lakiehdotus

2 luku

2 luku

Työnantajan velvollisuudet

Työnantajan velvollisuudet

5 §

5 §

Vapautuvista työpaikoista tiedottaminen

Vapautuvista työpaikoista tiedottaminen

Työnantajan on ilmoitettava vapautuvista työpaikoistaan yleisesti yrityksessä tai työpaikalla omaksutun käytännön mukaisesti varmistaakseen, että myös osa-aikaisilla ja määräaikaisilla työntekijöillä on samat mahdollisuudet hakeutua näihin työpaikkoihin kuin vakituisilla tai kokoaikaisilla työntekijöillä.

Työnantajan on ilmoitettava vapautuvista työpaikoistaan yleisesti yrityksessä tai työpaikalla omaksutun käytännön mukaisesti varmistaakseen, että myös osa-aikaisilla ja määräaikaisilla työntekijöillä on samat mahdollisuudet hakeutua näihin työpaikkoihin kuin vakituisilla ja kokoaikaisilla työntekijöillä. Käyttäjyrityksen on vastaavia menettelyjä noudattaen ilmoitettava vapautuvista työpaikoistaan myös vuokraamilleen työntekijöille.

8 §

8 §

Vuokrattujen työntekijöiden työsuhteissa sovellettava työehtosopimus

Vuokrattujen työntekijöiden työsuhteissa sovellettava työehtosopimus

Jos työnantaja on vuokrannut työntekijänsä käyttäjäyrityksen työhön, vuokratun työntekijän työsuhteessa on sovellettava vähintään käyttäjäyritystä sitovan 6 §:n 3 momentissa tarkoitetun tai yleissitovan työehtosopimuksen määräyksiä.

Jos työnantaja on vuokrannut työntekijänsä käyttäjäyrityksen työhön, vuokratun työntekijän työsuhteessa on sovellettava vähintään käyttäjäyritystä sitovan 6 §:n 3 momentissa tarkoitetun tai yleissitovan työehtosopimuksen määräyksiä.

Jos vuokratun työntekijän työsuhteessa ei sovelleta 1 momentissa tarkoitettua työehto-

Voimassa oleva laki

Lakiehdotus

sopimusta, vuokratun työntekijän palkkaa, työaika ja vuosilomia koskevien ehtojen on oltava vähintään käyttäjäyritystä sitovien ja siellä yleisesti sovellettavien sopimusten tai käytäntöjen mukaiset.

8 a §

Vuokratun työntekijän oikeus käyttäjäyrityksen palveluihin ja järjestelyihin

Vuokratulla työntekijällä on oikeus käyttäjäyrityksen työntekijöilleen tarjoamiin palveluihin ja yhteisiin järjestelyihin samoin ehdoin kuin käyttäjäyrityksen työntekijöillä, jollei erilainen kohtelu ole perusteltua puolueettomista syistä. Käyttäjäyritys ei kuitenkaan ole velvollinen taloudellisesti tukemaan vuokratun työntekijän palvelujen ja järjestelyjen käyttöä.

13 luku

Erinäiset säännökset

13 a §

Kotimatka-oikeuksien ja sairastuneen tai loukkaantuneen työntekijän taloudellisen aseman turvaaminen

*Aluksen liikennöidessä Suomen aluevesirajojen ulkopuolella työnantajan on otettava ja pidettävä voimassa vakuutus tai asetettava muu rahavakuus työntekijöiden kotimatka-oikeuksien ja sairastuneiden tai loukkaantuneiden työntekijöiden taloudellisen aseman turvaamiseksi Kansainvälisen työjärjestön merityötä koskevan yleissopimuksen (SopS 52/2013), jäljempänä **merityöyleissopimus**, ohjeiston säännöissä 2.5 ja 4.2 tarkoitetuissa tilanteissa. Vakuutuksen tai muun rahavakuuden tulee kattaa:*

1) työntekijöiden 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettua kotimatkasta aiheutuvat matkakustannukset ylläpitöineen ja matkan aikainen sairaanhoito;

2) työntekijöiden työsuhteesta johtuvat saatavat enintään neljän kuukauden ajalta;

3) 2 luvun 10—13 §:n perusteella työnan-

Voimassa oleva laki

Lakiehdotus

tajan maksettaviksi kuuluvat palkat, kustannukset ja korvaukset, jos työntekijä sairastuu tai loukkaantuu aluksella työskentelyn aikana; sekä

4) 13 luvun 12 §:n 3 momentin perusteella työnantajan maksettavaksi kuuluvat hautauskustannukset, kun työntekijä kuolee aluksella työskentelyn aikana.

Työntekijällä on oikeus saada maksu suoraan vakuutuksesta tai muusta rahavakuudesta.

Vakuutus tai muu rahavakuus saa lakata olemasta voimassa aikaisintaan 30 päivän kuluttua siitä päivästä, jona kirjallinen ilmoitus voimassaolon lakkaamisesta on tullut työsuojeluviranomaiselle.

15 §

15 §

Nähtävänäpito

Nähtävänäpito

Työnantajan on pidettävä tämä laki ja 2 luvun 6 §:ssä tarkoitettu yleissitova työehtosopimus työntekijöiden vapaasti saatavilla työpaikalla.

Aluksella on pidettävä voimassa oleva merityötä koskevan yleissopimuksen mukainen merityösertifikaatti ja merityöehtojen noudattamista koskeva ilmoitus työntekijöiden nähtävinä.

Työnantajan on pidettävä tämä laki ja 2 luvun 6 §:ssä tarkoitettu yleissitova työehtosopimus työntekijöiden vapaasti saatavilla aluksella.

Aluksella on pidettävä voimassa oleva merityöyleissopimuksen mukainen merityösertifikaatti, merityöehtojen noudattamista koskeva ilmoitus ja merityötä koskevan yleissopimuksen liitteiden A2-I ja A4-I mukainen todistus 13 a §:n, 17 §:n 2 momentin ja 17 a §:n 2 momentin mukaisesta vakuutuksesta tai muusta rahavakuudesta työntekijöiden nähtävinä.

Ulkomaanliikenteessä toimivissa aluksissa asiakirjojen on oltava nähtävillä myös englanninkielisinä.

Ulkomaanliikenteessä toimivissa aluksissa asiakirjojen on oltava nähtävillä myös englanninkielisinä.

17 §

17 §

Vastuu työnantajan velvollisuuksista eräissä tapauksissa

Vastuu työnantajan velvollisuuksista eräissä tapauksissa

Vaikka työntekijä on työsuhteessa muuhun työnantajaan kuin varustamoon, varustamo on työnantajan lisäksi vastuussa työntekijän vapaista kotimatkoista, työntekijän alukselle jääneestä omaisuudesta ja työntekijän sairaanhoidosta ja hautaamisesta.

Vaikka työntekijä on työsuhteessa muuhun työnantajaan kuin varustamoon, varustamo on työnantajan lisäksi vastuussa työntekijän vapaista kotimatkoista, työntekijän alukselle jääneestä omaisuudesta ja työntekijän sairaanhoidosta ja hautaamisesta.

Voimassa oleva laki

Lakiehdotus

17 a §

Laivanisännän vastuu aluksella ilman työsopimusta työskentelevistä

Jos aluksella tehdään työtä, joka ei perustu työsopimukseen, laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain (1687/2009) 2 §:n 9 kohdassa tarkoitettu laivanisäntä vastaa siitä, että aluksella työtä tekevän kanssa tehdään kirjallinen sopimus, josta käyvät ilmi vastaavat asiat kuin tämän lain 1 luvun 3 §:n 2 momentin mukaan työsopimuksesta on käytävä ilmi. Laivanisäntä vastaa myös siitä, että työtä aluksella ilman työsopimusta tekevään sovelletaan, mitä 1 luvun 3 §:n 3–5 momentissa, 2 luvun 12 §:ssä, 3 luvun 2 ja 3 §:ssä sekä 13 luvun 16 §:ssä säädetään.

17 a §

Laivanisännän vastuu aluksella ilman työsopimusta työskentelevistä

Jos aluksella tehdään työtä, joka ei perustu työsopimukseen, laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain (1687/2009) 2 §:n 9 kohdassa tarkoitettu laivanisäntä vastaa siitä, että aluksella työtä tekevän kanssa tehdään kirjallinen sopimus, josta käyvät ilmi vastaavat asiat kuin tämän lain 1 luvun 3 §:n 2 momentin mukaan työsopimuksesta on käytävä ilmi. Laivanisäntä vastaa myös siitä, että työtä aluksella ilman työsopimusta tekevään sovelletaan, mitä 1 luvun 3 §:n 3–5 momentissa, 2 luvun 12 §:ssä, 3 luvun 2 ja 3 §:ssä sekä 13 luvun 16 §:ssä säädetään.

Laivanisännän on otettava ja pidettävä voimassa vakuutus tai asetettava muu rahavakuus 1 momentissa tarkoitettujen työntekijöiden 13 a §:ssä tarkoitettujen kotimatka- ja hoitokustannusten maksamisen turvaamiseksi.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*

MERITYÖYLEISSOPIMUKSEN OHJEISTOA KOSKEVA MUUTOS

Merityötä koskevan vuoden 2006 yleissopimuksen sääntöön 2.5 liittyvän ohjeiston muutos (ja liitteet)

A Normia A2.5 koskevat muutokset

Korvataan nykyisessä otsikossa "Normi A2.5 – Kotimatka" viite "A2.5" viitteellä "A2.5.1".

Lisätään nykyisen normin A2.5 9 kohdan jälkeen seuraava otsikko ja teksti:

Normi A2.5.2 – Rahavakuus

1. Pantaessa täytäntöön säännön 2.5 2 kohta tällä normilla vahvistetaan vaatimukset, joilla taataan nopean ja tehokkaan rahavakuusjärjestelmän tarjoaminen merenkulkijoille, jos kyseessä on heidän hylkäämisensä.

2. Tätä normia sovellettaessa merenkulkijan katsotaan tulleen hylätyksi, jos tämän yleissopimuksen vaatimusten tai merenkulkijan työsopimuksen ehtojen vastaisesti laivanvarustaja

a) ei maksa merenkulkijan kotimatkan kustannuksia; tai

b) on jättänyt merenkulkijan ilman tarvittavaa ylläpitoa ja tukea; tai

c) on muutoin yksipuolisesti katkaissut sitteensä merenkulkijaan, mukaan luettuna työsopimukseen perustuvan palkan jättäminen maksamatta vähintään kahden kuukauden ajalta.

3. Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että sen lipun alla purjehtiviin aluksiin sovelletaan tämän normin vaatimukset täyttävää rahavakuusjärjestelmää. Rahavakuusjärjestelmä voidaan toteuttaa sosiaaliturvajärjestelmän tai vakuutuksen tai kansallisen rahaston tai muun vastaavan järjestelyn muodossa. Jä-

Amendments to the Code implementing Regulation 2.5 – Repatriation of the MLC, 2006 (and appendices)

A. Amendments relating to Standard A2.5

In the present heading, "Standard A2.5 – Repatriation", replace "A2.5" by "A2.5.1".

Following paragraph 9 of the present Standard A2.5, add the following heading and text:

Standard A2.5.2 – Financial security

1. In implementation of Regulation 2.5, paragraph 2, this Standard establishes requirements to ensure the provision of an expeditious and effective financial security system to assist seafarers in the event of their abandonment.

2. For the purposes of this Standard, a seafarer shall be deemed to have been abandoned where, in violation of the requirements of this Convention or the terms of the seafarers' employment agreement, the shipowner:

(a) fails to cover the cost of the seafarer's repatriation; or

(b) has left the seafarer without the necessary maintenance and support; or

(c) has otherwise unilaterally severed their ties with the seafarer including failure to pay contractual wages for a period of at least two months.

3. Each Member shall ensure that a financial security system meeting the requirements of this Standard is in place for ships flying its flag. The financial security system may be in the form of a social security scheme or insurance or a national fund or other similar arrangements. Its form shall be determined by

senvaltion on määritettävä sen muoto asiaan-kuuluvia laivanvarustajien ja merenkulkijoiden järjestöjä kuultuaan.

4. Rahavakuusjärjestelmällä on tarjottava tämän normin mukaisesti kaikille jäsenvaltion lipun alla purjehtivalla aluksella oleville hylätyille merenkulkijoille suora pääsy järjestelmän piiriin, riittävä kattavuus ja nopeutettu taloudellinen apu.

5. Tämän normin 2 kohdan b alakohtaa sovellettaessa merenkulkijoiden riittävään ylläpitoon ja tukeen sisältyvät riittävä ruoka, majoitus, juomavesivarastot, aluksella selviytymisen edellyttämä polttoaine ja tarvittava sairaanhoito.

6. Kunkin jäsenvaltion on vaadittava, että sen lipun alla purjehtivat alukset, joihin sovelletaan säännön 5.1.3 1 tai 2 kohtaa, pitävät aluksella vakuuden tarjoajan myöntämän todistuksen tai muun asiakirjanäytön rahavakuudesta. Kopio siitä on asetettava aluksella esille näkyvään paikkaan, jossa se on merenkulkijoiden saatavilla. Jos rahavakuuden tarjoajia on useampia, aluksella on oltava kunkin vakuudentarjoajan toimittama asiakirja.

7. Rahavakuutta koskevaan todistukseen tai muuhun asiakirjanäyttöön on sisällytettävä liitteessä A2-I vaaditut tiedot. Sen on oltava englanninkielinen tai siihen on liitettävä englanninkielinen käännös.

8. Rahavakuusjärjestelmästä annettu apu on myönnettävä viipymättä merenkulkijan tai hänen nimetyn edustajansa esittämästä pyynnöstä, jonka tukena ovat tarvittavat oikeutta koskevat perustelut edellä olevan 2 kohdan mukaisesti.

9. Ottaen huomioon säännöt 2.2 ja 2.5 rahavakuusjärjestelmästä annettavan avun olisi oltava riittävä kattamaan seuraavat:

a) palkkasaatavat ja muut maksamattomat etuudet, jotka laivanvarustajan on maksettava merenkulkijalle työsopimuksen, työehtosopimuksen tai lippuvaltion kansallisen lain-

the Member after consultation with the ship-owners' and seafarers' organizations concerned.

4. The financial security system shall provide direct access, sufficient coverage and expedited financial assistance, in accordance with this Standard, to any abandoned seafarer on a ship flying the flag of the Member.

5. For the purposes of paragraph 2 (b) of this Standard, necessary maintenance and support of seafarers shall include: adequate food, accommodation, drinking water supplies, essential fuel for survival on board the ship and necessary medical care.

6. Each Member shall require that ships that fly its flag, and to which paragraph 1 or 2 of Regulation 5.1.3 applies, carry on board a certificate or other documentary evidence of financial security issued by the financial security provider. A copy shall be posted in a conspicuous place on board where it is available to the seafarers. Where more than one financial security provider provides cover, the document provided by each provider shall be carried on board.

7. The certificate or other documentary evidence of financial security shall contain the information required in Appendix A2-I. It shall be in English or accompanied by an English translation.

8. Assistance provided by the financial security system shall be granted promptly upon request made by the seafarer or the seafarer's nominated representative and supported by the necessary justification of entitlement in accordance with paragraph 2 above.

9. Having regard to Regulations 2.2 and 2.5, assistance provided by the financial security system shall be sufficient to cover the following:

(a) outstanding wages and other entitlements due from the shipowner to the seafarer under their employment agreement, the relevant collective bargaining agreement or the

HE 167/2016 vp

säädännön mukaisesti, enintään neljän kuukauden ajalta;

b) kaikki merenkulkijalle aiheutuneet kohtuulliset kustannukset, mukaan luettuna 10 kohdassa tarkoitetun kotimatkan kustannukset; ja

c) merenkulkijan perustarpeet, joihin kuuluvat muun muassa riittävä ruoka, tarvittaessa vaatetus, majoitus, juomavesivarastot, aluksella selviytymisen edellyttämä polttoaine, tarvittava sairaanhoito ja muut kohtuulliset kustannukset ja maksut, jotka aiheutuvat hylkäämisen muodostavasta teosta tai laiminlyönnistä, merenkulkijan kotiin saapumiseen asti.

10. Kotimatkan kustannusten on katettava asianmukaisella ja nopealla tavalla, yleensä lentoteitse, tehtävä matka, ja niihin on sisällyttävä merenkulkijan ruoka ja asuminen siitä lähtien, kun hän lähtee laivalta, siihen asti, kun hän saapuu kotiin, tarvittava sairaanhoito, henkilökohtaisten tavaroiden siirto ja kuljetus sekä kaikki muut kohtuulliset kustannukset ja maksut, jotka johtuvat hylkäämisestä.

11. Rahavakuuden soveltaminen ei lakkaa ennen rahavakuuden voimassaoloajan päättymistä, paitsi jos rahavakuuden tarjoaja on antanut vähintään 30 päivää aikaisemmin ennakkoilmoituksen lippuvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle.

12. Jos vakuutuksen tai muun rahavakuuden tarjoaja on suorittanut merenkulkijalle maksuja tämän normin mukaisesti, tällaisen tarjoajan on maksamansa summan osalta ja sovellettavan lainsäädännön mukaisesti hankittava sijaan tulolla, saatavan siirrolla tai muulla tavalla oikeudet, jotka merenkulkijalle olisivat kuuluneet.

13. Tällä normilla ei estetä vakuutuksen tai rahavakuuden tarjoajan takautumisoikeutta kolmansia osapuolia kohtaan.

14. Tämän normin määräyksillä ei ole tar-

national law of the flag State, limited to four months of any such outstanding wages and four months of any such outstanding entitlements;

(b) all expenses reasonably incurred by the seafarer, including the cost of repatriation referred to in paragraph 10; and

(c) the essential needs of the seafarer including such items as: adequate food, clothing where necessary, accommodation, drinking water supplies, essential fuel for survival on board the ship, necessary medical care and any other reasonable costs or charges from the act or omission constituting the abandonment until the seafarer's arrival at home.

10. The cost of repatriation shall cover travel by appropriate and expeditious means, normally by air, and include provision for food and accommodation of the seafarer from the time of leaving the ship until arrival at the seafarer's home, necessary medical care, passage and transport of personal effects and any other reasonable costs or charges arising from the abandonment.

11. The financial security shall not cease before the end of the period of validity of the financial security unless the financial security provider has given prior notification of at least 30 days to the competent authority of the flag State.

12. If the provider of insurance or other financial security has made any payment to any seafarer in accordance with this Standard, such provider shall, up to the amount it has paid and in accordance with the applicable law, acquire by subrogation, assignment or otherwise, the rights which the seafarer would have enjoyed.

13. Nothing in this Standard shall prejudice any right of recourse of the insurer or provider of financial security against third parties.

14. The provisions in this Standard are not

koitus sulkea pois tai estää muiden sellaisten oikeuksien, vaatimusten tai oikeussuojakeinojen käyttöä, joista hylätyt merenkulkijat saattaisivat saada korvausta. Kansallisissa laeissa tai määräyksissä voidaan säätää, että tämän normin mukaisesti maksettavat summat voidaan vähentää summista, jotka on saatu muista lähteistä ja jotka johtuvat oikeuksista, vaatimuksista tai oikeussuojakeinoista, jotka saattavat olla korvauksen kohteena tämän normin mukaisesti.

B Suositusta B2.5 koskeva muutos

Lisätään nykyisen suosituksen B2.5 loppuun seuraava otsikko ja teksti:

Suositus B2.5.3 – Rahavakuus

1. Pantaessa täytäntöön normin A2.5.2 8 kohtaa, jos merenkulkijan tai hänen nimetyn edustajansa esittämän pyynnön joidenkin osatekijöiden pätevyyden tarkastaminen vaatii aikaa, tämä ei saisi estää merenkulkijaa saamasta välittömästi pyydetyn avun sellaista osaa, jota pidetään perusteltuna.

C Muutos, joka sisältää uuden liitteen

Lisätään ennen liitettä A5-I seuraava liite:

LIITE A2-I

Näyttö rahavakuudesta säännön 2.5 2 kohdan mukaisesti

Todistukseen tai muuhun normin A2.5.2 7 kohdassa tarkoitettuun asiakirjanäyttöön on sisällyttävä seuraavat tiedot:

- a) aluksen nimi;
- b) aluksen rekisteröintipaikka;
- c) aluksen radiokutsutunnus;
- d) aluksen IMO-tunnistenumero;
- e) rahavakuuden tarjoajan tai tarjoajien nimi ja osoite;
- f) merenkulkijan avustuspyyntöjen käsitte-lystä vastaavan henkilön tai tahon yhteystiedot;
- g) laivanvarustajan nimi;
- h) rahavakuuden voimassaoloaika; ja
- i) rahavakuuden tarjoajan vakuutus siitä,

intended to be exclusive or to prejudice any other rights, claims or remedies that may also be available to compensate seafarers who are abandoned. National laws and regulations may provide that any amounts payable under this Standard can be offset against amounts received from other sources arising from any rights, claims or remedies that may be the subject of compensation under the present Standard.

B. Amendments relating to Guideline B2.5

At the end of the present Guideline B2.5, add the following heading and text:

Guideline B2.5.3 – Financial security

1. In implementation of paragraph 8 of Standard A2.5.2, if time is needed to check the validity of certain aspects of the request of the seafarer or the seafarer's nominated representative, this should not prevent the seafarer from immediately receiving such part of the assistance requested as is recognized as justified.

C. Amendment to include a new appendix

Before Appendix A5-I, add the following appendix:

APPENDIX A2-I

Evidence of financial security under Regulation 2.5, paragraph 2

The certificate or other documentary evidence referred to in Standard A2.5.2, paragraph 7, shall include the following information:

- (a) name of the ship;
- (b) port of registry of the ship;
- (c) call sign of the ship;
- (d) IMO number of the ship;
- (e) name and address of the provider or providers of the financial security;
- (f) contact details of the persons or entity responsible for handling seafarers' requests for relief;
- (g) name of the shipowner;
- (h) period of validity of the financial security; and
- (i) an attestation from the financial security

että rahavakuus täyttää normin A2.5.2 vaatimukset.

D Liitteitä A5-I, A5-II ja A5-III koskevat muutokset

Lisätään liitteen A5-I loppuun seuraava kohta:

Rahavakuus kotimatkaa varten

Lisätään liitteeseen A5-II otsakkeeseen *Merityöehtojen noudattamista koskeva ilmoitus – osa I* kuuluvan 14 kohdan jälkeen seuraava kohta:

15. Rahavakuus kotimatkaa varten (sääntö 2.5).

Lisätään liitteeseen A5-II otsakkeeseen *Merityöehtojen noudattamista koskeva ilmoitus – osa II* kuuluvan 14 kohdan jälkeen seuraava kohta:

15. Rahavakuus kotimatkaa varten (sääntö 2.5).

Lisätään liitteen A5-III loppuun seuraava kohta:

Rahavakuus kotimatkaa varten

Merityötä koskevan vuoden 2006 yleissopimuksen sääntöön 4.2. liittyvän ohjeiston muutos (ja liitteet)

A Normia A4.2 koskevat muutokset

Korvataan nykyisessä otsikossa "Normi A4.2 – Laivanvarustajan vastuu" viite "A4.2" viitteellä "A4.2.1".

Lisätään nykyisen normin A4.2 7 kohdan jälkeen seuraava teksti:

8. Kansallisissa laeissa ja määräyksissä on säädettävä, että rahavakuusjärjestelmä, jolla varmistetaan tämän normin 1 kohdan b alakohdan mukaisesti sopimusperusteisten vaatimusten korvaaminen normissa A4.2.2 määritellyn mukaisesti, täyttää seuraavat vaatimukset:

a) sopimusperusteinen korvaus, joka perustuu merenkulkijan työsopimukseen, on maksettava täysimääräisesti ja viipymättä, sanotun rajoittamatta tämän kohdan c alakohdan soveltamista;

b) vastaanottajaa ei saa painostaa hyväksymään sopimusperusteista summaa pienem-

provider that the financial security meets the requirements of Standard A2.5.2.

D. Amendments relating to Appendices A5-I, A5-II and A5-III

At the end of Appendix A5-I, add the following item:

Financial security for repatriation

In Appendix A5-II, after item 14 under the heading *Declaration of Maritime Labour Compliance – Part I*, add the following item:

15. Financial security for repatriation (Regulation 2.5)

In Appendix A5-II, after item 14 under the heading *Declaration of Maritime Labour Compliance – Part II*, add the following item:

15. Financial security for repatriation (Regulation 2.5)

At the end of Appendix A5-III, add the following area:

Financial security for repatriation

Amendments to the Code implementing Regulation 4.2 – Shipowners' liability of the MLC, 2006 (and appendices)

A. Amendments relating to Standard A4.2

In the present heading, "Standard A4.2 – Shipowners' liability", replace "A4.2" by "A4.2.1".

Following paragraph 7 of the present Standard A4.2, add the following text:

8. National laws and regulations shall provide that the system of financial security to assure compensation as provided by paragraph 1(b) of this Standard for contractual claims, as defined in Standard A4.2.2, meet the following minimum requirements:

(a) the contractual compensation, where set out in the seafarer's employment agreement and without prejudice to subparagraph (c) of this paragraph, shall be paid in full and without delay;

(b) there shall be no pressure to accept a payment less than the contractual amount;

pää summaa;

c) jos merenkulkijan pitkäaikainen työkyvyttömyys vaikeuttaa sen täysimääräisen korvauksen arvioimista, johon merenkulkija saattaa olla oikeutettu, merenkulkijalle on maksettava ennakkomaksu tai -maksuja kohtuuttomien vaikeuksien välttämiseksi;

d) merenkulkijan on säännön 4.2 2 kohdan mukaisesti saatava maksu sen estämättä muiden laillisten oikeuksien harjoittamista, mutta laivanvarustaja voi vähentää tällaisen maksun vahingonkorvauksista, jotka johtuvat merenkulkijan esittämistä ja samaan tapaukseen liittyvistä muista vaatimuksista laivanvarustajaan kohtaan; ja

e) sopimusperusteista korvausta koskevan vaatimuksen voi esittää asianomainen merenkulkija suoraan tai tämän lähiomainen taikka merenkulkijan edustaja tai nimetty edunsaaja.

9. Kansallisilla laeilla ja määräyksillä on varmistettava, että merenkulkijoille ilmoitetaan ennalta, jos laivanvarustajan rahavakuus aiotaan peruuttaa tai sanoa irti.

10. Kansallisilla laeilla ja määräyksillä on varmistettava, että rahavakuuden tarjoaja ilmoittaa lippuvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jos laivanvarustajan rahavakuus aiotaan peruuttaa tai sanoa irti.

11. Kunkin jäsenvaltion on vaadittava, että sen lipun alla purjehtivat alukset pitävät aluksella rahavakuuden tarjoajan myöntämän todistuksen tai muun asiakirjanäytön rahavakuudesta. Kopio siitä on asetettava aluksella esille näkyvään paikkaan, jossa se on merenkulkijoiden saatavilla. Jos rahavakuuden tarjoajia on useampia, aluksella on oltava kunkin vakuudentarjoajan toimittama asiakirja.

12. Rahavakuuden soveltaminen ei lakkaa ennen rahavakuuden voimassaoloajan päättymistä, paitsi jos rahavakuuden tarjoaja on antanut vähintään 30 päivää aikaisemmin ennakkoilmoituksen lippuvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle.

(c) where the nature of the long-term disability of a seafarer makes it difficult to assess the full compensation to which the seafarer may be entitled, an interim payment or payments shall be made to the seafarer so as to avoid undue hardship;

(d) in accordance with Regulation 4.2, paragraph 2, the seafarer shall receive payment without prejudice to other legal rights, but such payment may be offset by the shipowner against any damages resulting from any other claim made by the seafarer against the shipowner and arising from the same incident; and

(e) the claim for contractual compensation may be brought directly by the seafarer concerned, or their next of kin, or a representative of the seafarer or designated beneficiary.

9. National laws and regulations shall ensure that seafarers receive prior notification if a shipowner's financial security is to be cancelled or terminated.

10. National laws and regulations shall ensure that the competent authority of the flag State is notified by the provider of the financial security if a shipowner's financial security is cancelled or terminated.

11. Each Member shall require that ships that fly its flag carry on board a certificate or other documentary evidence of financial security issued by the financial security provider. A copy shall be posted in a conspicuous place on board where it is available to the seafarers. Where more than one financial security provider provides cover, the document provided by each provider shall be carried on board.

12. The financial security shall not cease before the end of the period of validity of the financial security unless the financial security provider has given prior notification of at least 30 days to the competent authority of the flag State.

13. Rahavakuudesta maksetaan kaikki sen kattamat sopimusperusteiset vaatimukset, jotka syntyvät asiakirjan voimassaolokaudella.

14. Rahavakuutta koskevaan todistukseen tai muuhun asiakirjanäyttöön on sisällytettävä liitteessä A4-I vaaditut tiedot. Sen on oltava englanninkielinen tai siihen on liitettävä englanninkielinen käännös.

Lisätään nykyisen normin A4.2 jälkeen seuraava otsikko ja teksti:

Normi A4.2.2 – Sopimusperusteisten vaatimusten käsittely

1. Sovellettaessa normin A4.2.1 8 kohtaa ja tätä normia 'sopimusperusteisella vaatimuksella' tarkoitetaan kaikkia vaatimuksia, jotka liittyvät merenkulkijan kuolemaan tai pitkäaikaiseen työkyvyttömyyteen työtapaturman, sairauden tai työhön liittyvän vaaran johdosta, kansallisessa lainsäädännössä, merenkulkijoiden työsopimuksessa tai työehtosopimuksessa määritellyn mukaisesti.

2. Normin A4.2.1 1 kohdan b alakohdan mukainen rahavakuusjärjestelmä voidaan toteuttaa sosiaaliturvajärjestelmän tai vakuutuksen tai rahaston tai muun vastaavan järjestelyn muodossa. Jäsenvaltion on määritettävä sen muoto asiaankuuluvia laivanvarustajien ja merenkulkijoiden järjestöjä kuultuaan.

3. Kansallisilla laeilla ja määräyksillä on varmistettava, että käytössä on tehokkaat järjestelyt sellaisten sopimusperusteisten vaatimusten vastaanottamista, käsittelyä ja puolueetonta ratkaisua varten, jotka liittyvät normin A4.2.1 8 kohdassa tarkoitettuun korvaukseen, nopeilla ja oikeudenmukaisilla menettelyillä.

B Suositusta B4.2 koskevat muutokset

Korvataan nykyisessä otsikossa "Suositus B4.2 – Laivanvarustajan vastuu" viite "B4.2" viitteellä "B4.2.1".

Korvataan nykyisen suosituksen B4.2 1 kohdassa viite "Normi A4.2" viitteellä

13. The financial security shall provide for the payment of all contractual claims covered by it which arise during the period for which the document is valid.

14. The certificate or other documentary evidence of financial security shall contain the information required in Appendix A4-I. It shall be in English or accompanied by an English translation.

Add the following heading and text following the present Standard A4.2:

Standard A4.2.2 – Treatment of contractual claims

1. For the purposes of Standard A4.2.1, paragraph 8, and the present Standard, the term "contractual claim" means any claim which relates to death or long-term disability of seafarers due to an occupational injury, illness or hazard as set out in national law, the seafarers' employment agreement or collective agreement.

2. The system of financial security, as provided for in Standard A4.2.1, paragraph 1(b), may be in the form of a social security scheme or insurance or fund or other similar arrangements. Its form shall be determined by the Member after consultation with the shipowners' and seafarers' organizations concerned.

3. National laws and regulations shall ensure that effective arrangements are in place to receive, deal with and impartially settle contractual claims relating to compensation referred to in Standard A4.2.1, paragraph 8, through expeditious and fair procedures.

B. Amendments relating to Guideline B4.2

In the present heading, "Guideline B4.2 – Shipowners' liability", replace "B4.2" by "B4.2.1".

In paragraph 1 of the present Guideline B4.2, replace "Standard A4.2" by "Standard

HE 167/2016 vp

"Normi A4.2.1".

Lisätään nykyisen suosituksen B4.2 3 kohdan jälkeen seuraava otsikko ja teksti:

Suositus B4.2.2 – Sopimusperusteisten vaatimusten käsittely

1. Kansallisissa laeissa tai määräyksissä olisi säädettävä, että sopimusperusteiseen vaatimukseen liittyvän maksun osapuolet voivat käyttää maksun vastaanottamista ja maksamista koskevaa mallilomaketta, joka esitetään liitteessä B4-I.

C Muutos, joka sisältää uudet liitteet

Lisätään liitteen A2-I jälkeen seuraava liite:

LIITE A4-I

Näyttö rahavakuudesta säännön 4.2 mukaisesti

Rahavakuutta koskevaan todistukseen tai muuhun asiakirjanäyttöön, joka vaaditaan normin A4.2.1 14 kohdan mukaisesti, on sisällyttävä seuraavat tiedot:

- a) aluksen nimi;
- b) aluksen rekisteröintipaikka;
- c) aluksen radiokutsutunnus;
- d) aluksen IMO-tunnistenumero;
- e) rahavakuuden tarjoajan tai tarjoajien nimi ja osoite;
- f) merenkulkijan sopimusperusteisten vaatimusten käsittelystä vastaavan henkilön tai tahon yhteystiedot;
- g) laivanvarustajan nimi;
- h) rahavakuuden voimassaoloaika; ja
- i) rahavakuuden tarjoajan vakuutus siitä, että rahavakuus täyttää normin A4.2.1 vaatimukset.

Lisätään liitteen A4-I jälkeen seuraava liite:

LIITE B4-I

Suosituksessa B4.2.2 tarkoitettu maksun vastaanottamista ja vastuuvapautta koskeva mallilomake

A4.2.1".

Following paragraph 3 of the present Guideline B4.2, add the following heading and text:

Guideline B4.2.2 – Treatment of contractual claims

1. National laws or regulations should provide that the parties to the payment of a contractual claim may use the Model Receipt and Release Form set out in Appendix B4-I.

C. Amendment to include new appendices

After Appendix A2-I, add the following appendix:

APPENDIX A4-I

Evidence of financial security under Regulation 4.2

The certificate or other documentary evidence of financial security required under Standard A4.2.1, paragraph 14, shall include the following information:

- (a) name of the ship;
- (b) port of registry of the ship;
- (c) call sign of the ship;
- (d) IMO number of the ship;
- (e) name and address of the provider or providers of the financial security;
- (f) contact details of the persons or entity responsible for handling seafarers' contractual claims;
- (g) name of the shipowner;
- (h) period of validity of the financial security; and
- (i) an attestation from the financial security provider that the financial security meets the requirements of Standard A4.2.1.

After Appendix A4-I, add the following appendix:

APPENDIX B4-I

Model Receipt and Release Form referred to in Guideline B4.2.2

HE 167/2016 vp

Alus (nimi, rekisteröintisatama ja IMO-tunnistenumero):

Ship (name, port of registry and IMO number):

.....

.....

Tapaus (aika ja paikka):

Incident (date and place):

.....

.....

Merenkulkija/lailinen perillinen ja/tai huollettava:

Seafarer/legal heir and/or dependant:

.....

.....

Laivanvarustaja:

Shipowner:

.....

.....

Allekirjoittanut [merenkulkija] [merenkulkijan lailinen perillinen ja/tai huollettava]* tunnustaa vastaanottaneensa seuraavan summan [valuutta ja määrä], jolla laivanvarustaja on täyttänyt velvoitteensa maksaa sopimusperusteista korvausta henkilövahingon ja/tai kuoleman tapauksessa [allekirjoittaneen]/[merenkulkijan] työsuhteen ehtojen mukaisesti ja vapauttaa laivanvarustajan kyseisten ehtojen mukaisista velvoitteistaan.

I, [Seafarer] [Seafarer's legal heir and/or dependant]* hereby acknowledge receipt of the sum of [currency and amount] in satisfaction of the Shipowner's obligation to pay contractual compensation for personal injury and/or death under the terms and conditions of [my] [the Seafarer's]* employment and I hereby release the Shipowner from their obligations under the said terms and conditions.

Maksu suoritetaan myöntämättä vastuuta vaatimusten osalta ja hyväksytään rajoittamatta [allekirjoittaneen]/[merenkulkijan lailisen perillisen ja/tai huollettavan]* oikeutta nostaa laiminlyönti- tai vahingonkorvauskanne tai lakisäätteisten velvollisuuksien rikkomista koskeva kanne tai turvautua muihin käytävissä oleviin oikeussuojakeinoihin edellä mainitun tapauksen osalta.

The payment is made without admission of liability of any claims and is accepted without prejudice to [my] [the Seafarer's legal heir and/or dependant's]* right to pursue any claim at law in respect of negligence, tort, breach of statutory duty or any other legal redress available and arising out of the above incident.

Päiväys:

Dated:

.....

.....

Merenkulkija/lailinen perillinen ja/tai huollettava:

Seafarer/legal heir and/or dependant:

.....

.....

Allekirjoitus:

Signed:

.....

.....

Kuittaus:

For acknowledgement:

Laivanvarustaja/laivanvarustajan edustaja:

Shipowner/Shipowner representative:

Allekirjoitus:

Signed:

.....
Rahavakuuden tarjoaja:
Allekirjoitus:

.....
Financial security provider:
Signed:

.....
*Tarpeeton yliviivataan.

.....
*Delete as appropriate.

D Liitteitä A5-I, A5-II ja A5-III koskevat muutokset

D. Amendments relating to Appendices A5-I, A5-II and A5-III

Lisätään liitteen A5-I loppuun seuraava kohta:
Laivanvarustajan vastuuseen liittyvä rahavakuus

At the end of Appendix A5-I, add the following item:
Financial security relating to shipowners' liability

Lisätään liitteeseen A5-II otsakkeen *Merityöehtojen noudattamista koskeva ilmoitus – osa I* alle viimeiseksi kohdaksi seuraava kohta:

In Appendix A5-II, as the last item under the heading *Declaration of Maritime Labour Compliance – Part I*, add the following item:

16. Laivanvarustajan vastuuseen liittyvä rahavakuus (sääntö 4.2).

16. Financial security relating to shipowners' liability (Regulation 4.2)

Lisätään liitteeseen A5-II otsakkeen *Merityöehtojen noudattamista koskeva ilmoitus – osa II* alle viimeiseksi kohdaksi seuraava kohta:

In Appendix A5-II, as the last item under the heading *Declaration of Maritime Labour Compliance – Part II*, add the following item:

16. Laivanvarustajan vastuuseen liittyvä rahavakuus (sääntö 4.2).

16. Financial security relating to shipowners' liability (Regulation 4.2)

Lisätään liitteen A5-III loppuun seuraava kohta:

At the end of Appendix A5-III, add the following area:

Laivanvarustajan vastuuseen liittyvä rahavakuus

Financial security relating to shipowners' liability